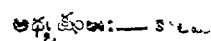

సంచిత శిల

12, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

ఆశ్చర్య వేంకటేశాస్త్రి 'దైవజ్ఞుడు' గోపాలపురం కొత్తపేటపొస్టు, గోదావరిజిల్లా.

Ready For Sale. THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON.

A Comprehensive Directory of the various Business-men,
Exporters and Importers, Firms, Factories, Mills, Manufacturers,
Merchants & Industries of the principal Cities,
Ports & Towns of India, Burma & Ceylon.

Price per Copy Rs 15.

Published Annually

Best Medium for Advertisements:

PRINTERS & PUBLISHERS

Business Directory Co.,

15 Angappa Naick Street MADRAS.

Telegrams : "KETHAKI"

Phone : 540.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి (1)

భృగువతి

బహువర్ణములుగ మనుజుల మా శరీర మార్గమునుండి చీమువలె ప్రవించుచుండెడి, తల్లి శ్మశ్న, పచ్చ శ్మశ్న రక్త శ్మశ్న నీరు చుట్ట మాటి మాటికి మూత్రము విసర్జన చేయుట పాత్రకడుపు నరములు సుపటి లక్షణములు గల శ్మశ్న సామాన్యములను మొదలంట, 48 గంటలలోపుగ గుణమును బొందించును. మూత్రశ్మశ్నమును, 3 కలగ జేయును. క్రయము బుడ్డి 1-కి రూ. 1-12-0 హ మందుల బాపితాను, శోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును. తంజిల్లడన్:-పండిట్, మదరాసు.

న్ "సన్"

ంగు మెషిను

522

ంగు పనుల కువయోగించవచ్చును.

కము, ధరసరసము, చాలకాలము వరకు బాగుగా పనిచేయును

న్నవి, పెద్దవి, బనీయనులు, మొదలగు ని అల్లును, అంగ్ల సామాన్యముందు అంతటను వాడబడుచున్నవి

ందులో నున్న ది హరిసన్ పేటెంటు నిట్టింగు మెషిను కంపెనీ, (లిమిటెడ్) వారిచే తయారు చేయబడినవి.

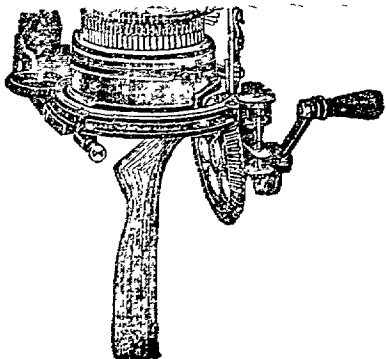
వివరములకు ఈ దిగవ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:-

For Particulars apply to :

W. H. Brady & Co., Ltd.

MADRAS

Telegram : "BRAD."

బహుమానము

వైద్య విద్య

అయురారోగ్య శాస్త్రములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

అద్వైత మారాఠులు శ్రీకృష్ణ

(31/3) 21, చివాకాడులోడ్డు, మదరాసు.

మలయచందనము

గనేరియా

అను శ్మశ్నమునకు కుర్రము కళ్యణు లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల పె గ రో గ ము ను మూడు పూటలలో మాన్పుడు. శ్రీల కుసుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజౌషధము. (1251) డబ్బీ 1 కి రూ 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం (గోదావరిజిల్లా.)

కృష్ణాజిల్లాబోర్డుకు కావలెన

(1) కర్మాగారమునందు మంచి అనుభవము గలిగి, డ్రైవరులు చేయువని కనిపించేయగలిగినట్టియు, మోటారు లాట్టియన్, ట్రాక్టరులను పరిశోధించి రిపేరు చేయగలిగినట్టి ఒక మెకానిక్ ఫోర్ మెన్ కావలెను. పని ఖాయమైనది.

అంగీకరించబడిన దరఖాస్తుదారుడు ప్రారంభమునందు ప్రాతేమకావైన పూర్తికృష్ణ కలగజేయునంతవరకు కనీసం నుంచ బడును. కావలసినజీతము, యోగ్యత, ఉద్యోగము, వయస్సు, బాటి మొదలగునవి వివరముగా తెలుపుచు, ప్రస్తుతము కనిపేయు చున్నట్టియు, యిదివరలో చేసినట్టియు వారిగద్దనుండి, యోగ్యతాపత్రములతో సహా దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. ప్రస్తుతము యిచ్చుటకు ఉద్దేశించబడిన జీతము రూ 1 కి రూ 10/-

(2) స్టీముకోడ్డు కోల్లర్లను తోలుటకు యిచ్చు డ్రైవరులు, మోటారు కోడ్డు కోల్లర్లను, మోటారు ట్రాక్టరులను తోలుటకు యిచ్చు డ్రైవరులను రూ 1 కి రూ 40 లు జీతము వైన కావలెను. సం॥ము 1 కి రూ 2 లు చొప్పున రూ 50 లు వరకు జీతము హెచ్చించబడును. ఎంజిను డ్రైవరులపనికి అర్హత యున్నట్టివారు తేగ యికిరలో పనిచేసినందుకై యిచ్చబడిన యోగ్యతాపత్రమున్నట్టివారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపు కొనవలెను. దరఖాస్తుదారులు వారి యోగ్యత, వయస్సు, యిది వరలో చేయుచుండినవి, ఉండిన యోగ్యతాపత్రములతో సహా దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. దరఖాస్తు లన్నియు 1923 సం॥ రం జూనునెల 10 వ తేదీలోగా ఈ దిగువ చేత్రాలుచేసి. వారికి చేరవలెను.

770 టి. కె. టి. వీరరాఘవాచారియార్,

లోకల్ ఫ.డు జిల్లా ఎ.జిసి, (కృష్ణా) చిలకలూడి

ది మద్రాసు అండ్ సదరన్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొన్నరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

1923 సం॥రం జూలై నెల మొదటితేదినండి బెజవాడ, బకింగుహముపేట ఈ రెండు టౌనులలో ప్రయాణీకులకు టిక్కెట్లనిచ్చు ఆఫీసులు మూసి వేయబడును.

సోడా గ్యాసు

సోడా లిమెనేడు తదితరమైన పానీయములు తయారుచేయుటకు పరిశుభ్రమైన గ్యాసు ఎక్కువ గ్యాసు కొనగోరువారును ఫరసమైనధరలు కావల సిన వారును,

డక్కన్ షుగర్ ఆండ్ కారికంపెనీ, 370 చామర్ల కోట-గోదావరిజిల్లా.

అనివాసి తెలుగుకొనవచ్చును

MONEY Making Book.

"Key to fortune" (in Press.)

Sent FREE on request agents, and supplies of Patent medicines, Books, Watches, Clocks etc., at cheapest rates.

Apply to Pearl & Co

Victoria Gardens, Bombay.

వెలస్వల్పము! కలమధికము!!

మోహిని లైలము

5 కులములు గల నీసా 1-కి అలాంటి 0-12-0 మూలకము

తామర తైలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచివనందు వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము వెల 0-6-0.

అప్పుతాంజనము డిపో, మదరాసు, బొంబాయి

మద్రాసు కార్పొరేషన్

పెద్ద గల్లంతు సభ

నిన్న సాయంత్రము మద్రాసు కార్పొరేషన్ సభారణ సభ రివ్యూ భవనములో శ్రీ. పి. త్యాగరాజుచెట్టిగారి అధ్యక్షతన జరిగెను.

వీధి పేరు మార్పు

సభాపతి ప్రభుత్వమున 18-వ వివిజనలోని 'వెట్టియకొ చేరీ' అను పేరు మార్చి కార్పొరేషన్ ఇంజనీరు వెట్టియకొ చేరీ 'వెంకయ్య' సమాధికి' అని మార్చవలెనని స్థాయిసంఘము గా, చిన నూచన చర్చకు వేరైనది. ఆచేరీ వాస్తవ్యులు 'గ్రామం త్యాగరాజుచెట్టి పిడి' అని పేరుండవలెనని కోరిరి. కార్పొరేషను కౌన్సిల రకు వి. జి. వానుజేన శైలాకు గూడ దానిని బలపరచిరి.

వేణుగోపాలచెట్టిగారు ఆ పిడికి 'గ్రామం త్యాగరాజు పిల్లెపిడి' అని యుండవలెనని ప్రతిపాదించిరి.

డాక్టరు వి. ర. మ. కావత్ ఆ పేరు అచటి ప్రజలకు చాల మందికి యిచ్చును లేదనియు, పోట్లాటలు వచ్చుననియు తెప్పి ప్రతిపాదనమును తిరస్కరించిరి.

ఒకమనిషి పేరు పిడిపేరు పెట్టుటకుమంద, ఆయన తేనీ గళునకాద్య, మేదో విచారింపవలయునని శ్రీ. వ్యాసారావుగారు ప్రతిపాదనగా మాట్లాడిరి.

వి. జి. వానుజేనశైలాకు తత్వాస్తవ్యుల కోర్కెలను గౌరవించవలెనని చెప్పి ఆ ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. డాక్టరు రామకామతుగారి అభిప్రాయమును ఖండించిరి.

తీవ్రచర్చ

డాక్టరు కామత్ యేమో వివరింప బూనుకొని లేచెను. కాని అధ్యక్షులు కూర్చొను మనిరి. ఆయన చెప్పవలెనది చెప్పక తప్ప దని కట్టుబట్టెను.

డాక్టరు కామతుగారిని కూర్చోవలసినదిగా అధ్యక్షుడు కోపముగా అనేక సార్లు పిలువెను.

మదనగోపాల నాయుడుగారు లేచి 'అధ్యక్షా, జోచి త్వము యోచింపుడు' అనెను.

అధ్యక్షుడు:— "నేను మిమ్ము మాట్లాడ నిచ్చుట లేదు. అట్లు వివేచనా?"

సభ సామెతవలెనని శ్రీ. సి. జే. కాచారిగారు రుప పాదించిరి.

శ్రీ. వ్యాసారావుగారు:— "అధ్యక్షా, మీరు మమ్ములను మాట్లాడనియకుండిన యెడల మేము సభవిడిచి వెళ్లవలసి వచ్చును."

అధ్యక్షుడు:— "దంతట సభ సామెతల జేయుటను గూర్చి ఓటుకు పెట్టగా నది ఓడిపోయెను."

డాక్టరు రామకావత్ పోలుకావలెనని కోరెను ఇంత లో శ్రీ. వ్యాసారావుగారు 'అయ్యా నేను సభవిడిచి వెళ్లి పోగోరెదను' అని స్థానమును విడిచి వెళ్లిపో బోవుచుండెను. కాని డాక్టరు కామతు అయినను కూర్చొనుచునీ కోరగా మరల కూర్చొనెను.

సభ సామెతలనుగూర్చి పోలికపెట్టినగా 10 మంది ఆనుకూలముగను 12 మంది ప్రతిపాదనముగ నుండిరి.

అధ్యక్షుడు:— "కావున మనము సభభరణవలయును. మీరు అల్లరి జేయవలయుననియెడల జేయుడు"

అధ్యక్షుడు:— "మీరు నిమగ్న జేయుటను మదనగోపాల నాయుడుగా రాక్షేపించిరి."

శ్రీ. వ్యాసారావుగారు:— "అధ్యక్షా, మీ నిమగ్న నుపసంహరించుకొనెదా?"

అధ్యక్షుడు:— "ఉపసంహరించుకొనెను. అయ్యా నే నట్లుపసంహరించుకొనెను."

శ్రీ. వ్యాసారావుగారు:— "అయ్యా అట్లయిన నా మీరు ఆ స్థానమును వదిలి మరియొక కౌన్సిలరును అందు నియమించవలయునని నే నుపసంహరించుచున్నాను."

అధ్యక్షుడు:— "మరిగి" నాకెట్టి అక్షేపణలేను. అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుదు. నేను యీ స్థానమునుండి వెడలుట సిద్ధముగ నున్నాను."

వ్యాసారావుగారు రంతట అనేకమంది కౌన్సిలరుల పేర్లు, జేప్పెనుగాని వారంగిరెంపరైరి.

వ్యాసారావుగారు జేయుచునీ యుక్తముగ లేదని డి. బి. జి. నారాయణస్వామి చెట్టి చెప్పెను.

వ్యాసారావుగారు:— అధ్యక్షుడు యీ చెప్పినదంతయు యుక్తముగ నున్నదా?

మదనగోపాల నాయుడుగారు మరల జోచిత్వముగ లేదని చెప్పవలెనని మాట్లాడ నిశ్చయించెను.

శ్రీ. నయనాన స్వామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు యింకొక విషయమును చర్చించ గోరిరి. అందులకు సభ అంగీకరించెను.

డాక్టరు కామత్:— ఈ విషయము ముగింపబడెనా లేక నిలిపివేయబడెనా తెలుపగోరెదను.

అధ్యక్షుడు:— అపివేయబడెను.

మదనగోపాల నాయుడుగారు:— అపివేయ బడెను అనగా ముగింపబడి త్రోసివేయబడె నని.

వ్యాసారావుగారు:— చెప్పబోయితి గాని మాట్లాడ నిశ్చయించెను.

పోలీసుకమిషనరు ఆఫీసులోద్భవై లువై వంతెన

అంతపోలీసు కమిషనరు ఆఫీసులోద్భవై లువై వంతెన కట్టు ఖర్చులలో కొంత సొతు ఇండియా రెయిల్వేకంపెనీ కిచ్చుటనుగూర్చి వర్తకజేసెను. సభవారు ముందు నూటికి 40 వంతు అనగా 47510 రూపాయలను ఖర్చుకొని నిచ్చుట కంగీకరించిరి. పని ప్రారంభించుటలో అలస్యము జరిగెను. మరల అంచనా వేయగా యిప్పుడు 40 0/0 89000 రూపాయలు కార్పొరేషన్ యీయవలెనని కంపెనీవారు కోరిరి. రెయిల్వే కంపెనీకి యంతదబ్బు వ్యాపారకార మియ్యవలసియుండునా యని కార్పొరేషన్ కీకీకీకీ కార్పొరేషన్ వారు కోరిరి. కార్పొరేషన్ వారు ఆసమ్మును చెల్లింప నుక్కిరలేదని వకీలు చెప్పెను. ఈ విషయము స్థాయిసంఘమునకు వెల్లినను అట్టి యభిప్రాయమునే జెల్పిరి.

రెయిల్వేకంపెనీ కోరిన సొమ్ము నీయవచ్చునని స్వామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు జెప్పుచు కార్పొరేషన్ వారు ఖర్చులలో నూటికి 40 చొప్పున నిచ్చుట కోర్కెకొనిరినయి, ఆ లస్యమునకు కంపెనీకేప్పేమియు లేదనియు, ఈవంతెనకట్టుట వల్ల కట్టాను పొయటల లాభకరమనియు, యీసంవత్సరం కార్పొరేషన్ కట్టుట దబ్బు మిగులుటవలన కంపెనీకోరిన ప్రకార మియ్యవచ్చుననియు జెప్పిరి.

కంపెనీ కోరిన వైములేములో సగమునిచ్చుట తీర్మానింపవచ్చునని అధ్యక్షులు నూచించిరి.

స్వామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు అందులకంగీకరించి, ఆ వంతెనకు కార్పొరేషన్ ఖర్చులకొండ 68600 రూపాయలు యిచ్చునని తీర్మాన ముపపాదించగా టి. నుందరరావు నాయుడుగారిచే బలపరచబడి అంగీకరింపబడెను.

తిరువత్తియూరు హైకోర్టువై వంతెన

పిదప, కార్పొరేషనుకు రెయిల్వేకంపెనీ కిచ్చు వ్యవహారం సక్రమంలో, తిరువత్తియూరు హైకోర్టువై వంతెన వై వంతెన ఖర్చుల విషయము చర్చకు వచ్చెను.

తిరువత్తియూరు హైకోర్టుమీద వైవంతెనకట్టుటవలన అచటి వాస్తవ్యులకు కష్టమనియు, ఆ యిండ్లనుంచి కోర్టు 15 అడుగులకువైగా లేపవలసియుజెప్పిరి. ఇందులకు గాలి యెండ లేక వారలకు కష్టముగ నుండునగాన ఆ విషయము ప్రస్తుతము వదిలివేయవచ్చును.

ఈ విషయము అపివేయవచ్చునని వేణుగోపాలచెట్టిగారు ప్రతిపాదించిరి.

రావునూదూరు తొలగారప్ప బలపరచిరి. అచట రెయిల్వేకట్టు యెక్కువగా మూయబడదని వాడు జెప్పిరి.

సి. నున్నారాయణమొదల్యూరుగారు అచట వై వంతెన ఆ వ న ర మ ని యు, ప్ర జ ల కు ఆ వ ల భూ ము లలో యిండ్లుకట్టుకొనుమని ప్రాంతసరి జేయవచ్చుననియు జెప్పి తీర్మానమును తిరస్కరించిరి.

శ్రీ. వ్యాసారావుగారుగూడ వైవంతెన కట్టుట అవసర మనిరి.

రంగనాథం చెట్టిగారు 800 మంది ఆవంతెనకట్టిన మనా జరును పంపిరి చెల్పిరి.

అధ్యక్షుడు లంతట పటమునాపి వంతెనకట్టుటవలన కష్టముల చెల్పిరి

వ్యాసారావుగారు:— అధ్యక్షా, మీరు ప్రత్యామ్నాయముగ గొప్పనడమి?

జే. కాచారిగారు:— ఇంక ఆరెండ్లు వేచియుండుదు, మీకది తయారగును.

మణిగరుగోడ్డులో వైవంతెన జేయవచ్చునని డాక్టరు ఆశీర్వాదనాదారుగారు చెల్పిరి.

తిరువత్తియూరు హైకోర్టుమీద నడుచుటకు వంతెనయు, మణిగరు సక్రమంలోద్భవై బండ్లుపోవుటకు వంతెనయు కట్టవలెనని డి. బి. జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగా రుపపాదించిరి.

భక్తవత్సలనాయుడుగారు దీనిని బలపరచిరి. ఈ విషయము మరల స్టాండింగ్ కమిటీకి పంపవలెనని డాక్టరు రామకామత్ ప్రతిపాదించిరి.

శ్రీ. సి. జే. కాచారిగారు అసలు తీర్మానమును తిరస్కరించుచు తిరువత్తియూరు హైకోర్టువై వంతెన అవసరమని చెప్పెను, యిదివరకు అధ్యక్షులు అవసరమని చెప్పెను యిప్పుడు అక్కరలేదనుట చిరముగ నున్నదనియు, యిది వైవంతెనలేక కష్టపడుచున్న బీదవారలయెడ సానుభూతి కాబోలుననియు జెల్పిరి.

అధ్యక్షుడు:— అప్పాదా! అప్పాదా! అనియు మరీ కొన్ని మాటలను జెప్పి అధ్యక్షుడు అడ్డుపడుట అర్థమగుట లేదని జే. కాచారిగారు చెప్పిరి.

నటరాజ మొదల్యూరుగారు అడ్డుపడి జే. కాచారిగారి అభిప్రాయమును విమర్శించిరి.

జే. కాచారిగారు లేచి మాట్లాడ బోవగా, మీమాటాడుకాలమైపోయినది, అని అధ్యక్షులు లనిరి.

జే. కాచారిగారు:— అట్లయినచో నేను కూర్చొనెదను. మధ్యపిరిగో నాకెడ్డము రానిచ్చి నానియమిత కాలమైన దనెదరు.

అధ్యక్షుడు:— బండ్లుకు కొంతదీనివేసినను అప్పుడే మీకు రి నిమిషములైనది.

జే. కాచారిగారు:— నిబంధనల జూచిన, మాట్లాడుటకు కాలనియమితి రి నిమిషములు గదనియు, రి నిమిషము లనియు చెలియగలదు.

అధ్యక్షుడు:— అది నూడ మించిరి.

జే. కాచారిగారు:— "ఇప్పుడే రి నిమిషములైనదని చెప్పితిరి. మల్లి యిప్పుడే రి నిమిషములైన దనెదరు."

అధ్యక్షుడు:— కాలము మించిరి, దయచేసి కూర్చొనుడు.

ఇతరసభ్యులనేకులు మాట్లాడ కోరిగాని మాట్లాడ నియతము. స్వామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు వై వంతెన అవసరమని రలంచి యీవిషయము స్టాండింగ్ కమిటీ విచారణకు పంపవలెనని ప్రతిపాదించిరి. అది త్రోసివేయబడెను.

అంతట డి. బి. నారాయణస్వామిచెట్టిగా రుపపాదించి నటుల తిరువత్తియూరు హైకోర్టువై మనస్సులు నడుచుటకు వై వంతెన యు, మణిగరు సక్రమంలోద్భవై బండ్లుపోవుటకు వైవంతెన కట్టుట రుపపాదించి నటుల అంగీకరింపబడెను.

ఇతర విషయములు

పిదప, ఎక్కువసంఖ్య వీరివరకు రెండు లైకులుజేయుటను గూర్చి సొతు ఇండియా రెయిల్వే ఏజెంటు ప్రాసినలేఖ విచారింపబడెను.

కార్పొరేషను కట్టి ఖర్చులేకుండ కట్టు జేయుటకు సభ అంగీకరించెను.

తిరువత్తియూరు హైకోర్టువై వంతెనకట్టుటకు వెళ్లెసంకును మూసివేయుటనుగూర్చి చర్చించబడెను.

అచార్ల కౌన్సిలరు టి. యస్. రామస్వామి అయ్యరు గారు, లేనందువలన యీవిషయము యింకొకసభకు ఆపియుంచ వలెనని శ్రీ. నారాయణనాయుడుగా రుపపాదించిరి.

ఇది ఓడిపోయెను. టి. నుందరరావు నాయుడుగారు పోలుగాలే నని కోరిరి.

అధ్యక్షుడు:— పో! దీనిని బలపరచవలెదనెదా?

డి. బి. జి. నారాయణస్వామి చెట్టి వి. జి. వానుజేన పిల్లెగారు బలపరచెదరు (శత్రు)

జే. కాచారిగారు:— అధ్యక్షా! ఇందులకు మీ రాక్షేపించరు. ఇది అల్లరికాదని రలంచెదరు కాబోలును.

ఇప్పుటికి సభ ఆపుట జేయబడెను.

బెస్ట్ & కె. లైటు

కలపసామానాలు

చెడలుపట్టి పుచ్చిపోతుండ చేయటంలో దీనికి మంచి సరిలేదు.

BEST & Co., Ltd.

Post Box No. 63, MADRAS.

ద్వంద్వప్రభుత్వ విధాన తోపము

చింతామణిమంత్రివిలాపము

సంపూర్ణరాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము కావలెను.

అలహాబాదులో, సంయుక్త రాష్ట్ర మంత్రులు రాజీనామా నిచ్చిన పిదపవారిని ప్రజాపీఠములోని కాన్వేనియన్సు మిత్రవాదినలగువానిని సభలో చింతామణిగారు రుపన్యసించుచు ప్రభుత్వమున తమ రాజీనామానుగూర్చి చెప్పి పిదప తక్షణమే నున్న కాబులయొక్కయు, పండిత జగత్ నారాయణగారి క్రింద నున్న కాబుల యొక్కయు పాలనమును గూర్చి చెప్పి యంతట మంత్రుల హోదా ద్వంద్వప్రభుత్వము మున్నగు విషయముల గూర్చి యొకటి విధముగా సుపన్యసించిరి:-

మంత్రి ల హోదా

మంత్రులు జేయవలసిన పనికి కొన్ని యాతంకములు గలవని నేను జెప్పితిని. ఆయాతంకములేవి? ఇప్పుడు భారతదేశములోని ఉద్యోగములన్నింటిలోను, ఒకమును కుమారమైనదియు, నిర్ణయాత్మకమైనదియు, మంత్రియొక్కోగమేమిటని మంత్రులను కేట్రులును గూడ గనుగొనిరి. వైన గవర్నరుగలడు. ఆయనకును మంత్రులకును గలసంబంధము, స్వరూపాలనమునభవించు రాజ్యములందు గవర్నరుకును మంత్రులకు నుండునట్టిదిగాదు. ఇచ్చట గవర్నరుకు సంపూర్ణాధికారము యాయబడియున్నది. భారత ప్రభుత్వచట్టములో నిందుకు సంబంధించిన సెక్షన్ల జూచినయెడల కార్యనిర్వాహక గభ్యుల కన్న మంత్రులకు యెక్కువ అధికారమియ్యబడి నటుల చెలియగలదు. ఏలననగా వారి బ్రతుకంతయును కాననసభచేతులలోనున్నది. కాననసభ ప్రతిపూలముగ వోటుజేసి వారి నుద్యోగమునండి యూడలాగవచ్చును. కార్యనిర్వాహక గభ్యులకు కాననసభతో నెట్టి సంబంధమునలేదు. వారి వైన ఉన్నత కార్యనిర్వాహకాధికారి గలడు. ఈ యభిప్రాయము గవర్నరుల కిచ్చిన యాజ్ఞల సెక్షన్ల ను నుచదివిన ధృవపడగలదు. ఇంకను భారత ప్రభుత్వ చట్టమునందలి సూత్రముల జదివినను బోధకము గాగలదు. పార్లమెంటు ద్వారా భారతపాలనము జేయుటలో లోపము భారత ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకులకు, చట్టములో గావింపబడిన సూత్రముల తొలగించుటకు అధికారాధికారుల నిచ్చుటయే యని 1909 లో మార్గదర్శకము గల్గెను. అందుకనియే ఇంగ్లాండుకు మిత్రవాది రాజబారము వెడలి, చట్టమునందు గావింపబడిన సూత్రముల విషయములో, గవర్నరు జెనరలుకును, భారత మంత్రులకిని గల అధికారమును కొంత నియమించుటకు ప్రయత్నించి యుంటిమి. అట్లయినను రోజుకు రోజు ప్రభుత్వములో చట్టము ప్రకార మియ్యబడిన అధికారములు కొన్ని ఆచరింపలే దిని జేయబడుచున్నది యొక్కొకటకు విచారమగుచున్నది. తగ్గనితముగ జరిగింది, భారత ప్రభుత్వచట్టమున చెల్లిన తొనికన్న మంత్రులయొక్క హోదా చాల రిక్కువగనన్నది. మేము మిత్రవాదమున సభ్యులము, సంస్కరణముల ఆద్యైతరీ కుమిటిలో నున్నపు డతాకాతము నైకొని 1920 లో, ఇండియాలోను ఇంగ్లాండులోను అధికారులకు యీచట్టమునందలి, యభివృద్ధి విశాళకరమగు చట్టముల చెల్పితిమి. దురదృష్టవశమేతర మేము విజయమందక పోతిమి ఢిల్లీలో చిత్తు గావింపబడిన విధముననే చట్టములు జాయింట్లు సెలెక్షన్సుమిటిజే ప్రభుత్వమున ఆంగీకరింపబడి పిదప పార్లమెంటుగూడ ఆంగీకరించెను. ఈ చట్టమును జేయుటలో పార్లమెంటుకు గల భావోద్దేశముల వైపరీత్యమును నే నెన్ని సారులో ఖండించి యుంటిని. కావున ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానమునందు మార్పుజేయుటకు ప్రయత్నించుటలో యీచట్టములు కొన్ని పూర్తిగ మార్పుగావలసియున్నది నానమ్ముకదా.

అధిక కాఖ

అధిక కాఖనుగూర్చి ప్రత్యేకముగ జెప్పవలసియున్నది. ప్రభుత్వముయొక్క ప్రజాభిప్రాయ, ప్రభుత్వాయత్త కాఖలకు ప్రత్యేక రోకములుండవలె నని తీర్మానించినభారత ప్రభుత్వసూచనను మేము తిరస్కరించినది మీకు జ్ఞాపకముండవచ్చును. అట్లుండినచో అధికవిషయములలో కాననసభలోను ప్రభుత్వము చట్టము మనకెట్టి అధికారమునుండదనియు, అందువలన ప్రభుత్వాయత్త కాఖపై నెట్టి అధికారముండదనియు, మేము దానిని తిరస్కరించితిమి. ఇంతియగాక ప్రజాభిప్రాయమును అభివృద్ధికాఖ

లకు తక్కువ డబ్బునిచ్చు ప్రభుత్వాయత్త కాఖల వ్యయనిర్ణయములో నెట్టి అధికారములేకుండజేసి, క్రొత్తపన్నులు వేయుటకు మంత్రులే బాధ్యులగుదురు గావున గూడ మేము తిరస్కరించితిమి. ఇట్టి యభిప్రాయములు ప్రబలియుండుటచేత వేర్వేరురోకములుండుట తిరస్కరింపబడెను. ఇకను చట్టములు జేయునపుటికి అధిక గభ్యులకు ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక గభ్యులకు నుండవలెనని, మంత్రుల నుండగూడదని నిర్ణయింపబడెను. 1921 లో వలె నిరావృత్తియలలో సంబంధములు బాగుగనన్నంతకాలమును, జాయింట్లు కమిటీనిర్ణయించినటుల సంయుక్త సమాఖ్య సమన్వయకాలము ఆరేవరకు కనకాశములేకపోయెను. కాని తర్వాత ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానముచరణలోనికివచ్చునప్పటికి, ప్రభుత్వాయత్త కాఖ దృష్టి చెడుగుతు మారెను. అప్పటినుండియు, అధిక కాఖ ప్రభుత్వాయత్త మైనందునలని కష్టములచెలిసివచ్చుచుండెను. ఎంతో పెనుగులాడినగాని ప్రజాభిప్రాయాభివృద్ధికి వలయునంతభవనములో చాల భాగము రాకుండెను. పెనుకటి కాననసభలో నేను అధికారే తరగభ్యులకు నుండి, అధికారగభ్యులు ప్రభుత్వమునుండి బడయగలిగిరి అది సాకర్యములు, పట్నాదులెట్టి పన్నుదీసిన విధానమును వని వై యముతో జెప్పియుంటిని. ఏవో కొద్దికొద్ది కానిని బడయుటకే అప్పుడు యెంతయో ప్రయత్నముల జేయవలసివచ్చెను. ఇప్పుడు అధిక కాఖను ప్రభుత్వాయత్తము జేయుటవలన కాననసభయొక్కయు మంత్రులయొక్కయు నీతిని అచేవిధముగ కట్టిచివ్వుడెల సత్యమునుబెల్లుచేగాని యతికయోక్తిగా నేరదు. అధిక కాఖనిబంధనలను ప్రభుత్వాయత్త కాఖగ మార్పుట సిద్ధాంతము నందు తక్కువగుటచేగాక అందలి లోపములు రోజుకురోజు పరిపాలనములో పరిస్థుట మగుచున్నవి.

గవర్నరు అధికారము

మంత్రులపై గవర్నరు కీయబడిన అధికారమును తొలగించవలయునని మనము కోరవలసియున్నది. మంత్రులకు కాననసభయెడ బాధ్యతగలదని నానమ్ముకము. అది నిజమే యైనయెడల యిప్పుడున్నటుల ప్రభుత్వాధికారికి అంత అధికారమిచ్చుట కుద్రతకన్న, గవర్నరుకును మంత్రులకును గలసంబంధము స్వతః సంస్థానములలోకలె నుండవలెనని 1919లోకలెనే నేను చెప్పెదను. ఇంకనుకొంత చెప్పెదను.

ద్వంద్వప్రభుత్వ ముండవలయునా?

ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము జరుగుచుండుట యవసరమయిన విచారిత సమయమునన్నమైంది సంస్కరణముల మాట వచ్చినపుడు మనము ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమున కేల యంగీకరించితిమి? అజేమా చాల మందిని ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమునం దెక్కి యను విశ్వాసము గల్గి యుండలేదు. అప్పుడు దాని నేల యంగీకరించితి మనగా, అప్పుడు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము వచ్చుమార్గములేక పోగా, యేదో ఒకమంచిపై మెట్టు నిచ్చినపు డదాని సంగీకరించి,పనిజేసి, తరువాత నేదో యేమో పెద్దదివచ్చునని యాశించితిమి. అప్పుడు మహానెక్కువ అశక్తిగలవారము ప్రస్తుతవిధానము కొంత కాలము జరుగవలెనని కోరితిమి. కొందరు తానువేళవరకు యింకను కొంతకాలమువేది యుండక వైమెట్టు కావలెనని కోరనిచ్చగించిరి. ప్రస్తుత విధాన మెట్లు వనిజేయునో చెయకముననే భవిష్యత్తు నూహించినవారి సిద్ధిలో మేమిప్పుడు అనుభవముమీద చెలసికొని, ప్రస్తుతవిధానము జరుగుచుండవలెనో, సంస్కరింపబడవలెనో చెప్పటకు సంసిద్ధులగు నున్నాము. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమేలయుండ వలెను? ఈరెండు సంతకరముల నాలుగు మాసములయనుభవము వలన, ప్రభుత్వాయత్తముగాని కాఖలలో నెక్కువ సమర్థతనున్నటుల గానించుచున్నా? మంత్రులక్రింద యున్న కాఖలకును, ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకుల క్రిందనున్న కాఖలకును సమర్థతములలో పోల్చిచెప్పటకు అధికార మహోకయలలో నిరాప్రీతియనందు నామిత్రుడు హరిదయాశాధ కుంక్రాకన్న నెవ్వరునులేరు. కాననసభ యానభవముగలవారు, మంత్రులకాఖలకు యెక్కువ వ్యయములేకుండ సామర్థ్యముతో, కాననసభతో సంబంధములేనికాఖలు పనిజేయుచున్న

వేమో బెలుగోరెదను. ఇంకనుకొంత ప్రభుత్వము నేననుకొన్నట్లయినచో కార్యనిర్వాహక సభ్యులకునుండి జాతీయసానుభూతి యుండజాలని ఇంగ్లీషు ఐ. సి. యస్ సభ్యునికొందనున్న కాఖల విషయ మెట్లుండునో యోచింపుడు. మంత్రులక్రిందను కాఖల కన్న గవర్నరుక్రిందనున్న రిజర్వుకాఖలు, యెక్కువసమర్థతగల్గిగాని, ఎక్కువవ్యయము తక్కువగగాని, యెక్కువ ప్రజాసానుభూతి గల్గిగాని, ప్రజాభిప్రాయము నెక్కువగ పాటించునవిగ గాని యున్నవని నేను తలంపను. నే నేమియు ఆత్మప్రతిష్ఠను గోరుటలేదు. విజేయముగాని స్వతేజీయముగాని, నిరంకుశముగాని సక్రమముగాని ప్రభుత్వమేదియును, యుక్తకార్యమును జేయుట, దానియందలి ప్రేమజేతగాదు. ప్రభుత్వము ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించుకొనుండును. తెలివిగల్గిన ప్రభుత్వమునకును, తెలివిరహిత ప్రభుత్వమునకును భేదము, తెలివిగల ప్రభుత్వమెప్పుడును, ప్రజాభిప్రాయము దౌర్జన్యమునకు దిగువరకును కార్యాచరణకు వేచియుండదు. ఇకను తెలివిరహిత ప్రభుత్వము కాలచిన్నముల గమనింపక దౌర్జన్యము సంభవించినపుడే కార్యాచరణకు గడంగును. ఇంగ్లాండు వంటి ప్రభుత్వములు యేవో కొన్ని స్వామిమిటుల కొరుచున్నదని సంస్కరణముల మార్గము బోవును. ప్రజాభిప్రాయము కాననసభ్యులకు చెలియునుగాని మిగిలినవారికి అబాధ్యతలేనివారికి చెలియదు. కావున కార్యనిర్వాహక గభ్యులను దొలగించి ఆస్థానములందు మంత్రులనే నియోగింపవలసి. దిగ మనము ప్రయత్నింపవచ్చును. అందువలన సంయుక్త ప్రభుత్వమేర్పడి, అభిప్రాయభేదములు లేకుండ, ఒకేవేదితో ప్రజానియోజితమగు కాననసభయెడ నందరును బాధ్యతగల్గియుండురు. అట్టి ప్రభుత్వమునెడ గవర్నరుకు గల అధికారసంబంధము స్వతేజీసంస్థానములలో గవర్నరులకు మంత్రులకుండు సంబంధ ముండవలయును.

సర్వీసులపై అధికారము

దీనితో సమానముగా, పట్టికు సర్వీసులలో జేర్చుకొను కర్షణిలోను, సర్వీసులపై అధికారమునందును సంస్కరణము జరుగవలయును. ఇప్పుడు సర్వీసులోనున్న ప్రతి అఫీసరుకును, ఉద్యోగములలో ప్రతేకించునపుడున్న హక్కులన్నియు నుపయోగించుకొన వచ్చునని గాగ్రంటి యిచ్చినను, సర్వీసైన పిదప వెన్నను విషయములో గూడ నట్టి గాగ్రంటియిచ్చినను అట్టి సంస్కరణమును నేనంగీకరించెదను. విశాళన కార్యవిధానమునకే నంగీకరింప జాలను. ఇకనుండు సర్వీసులలో జేర్చుకొను అధికారము యిచ్చట నుండు భారత ప్రభుత్వమునకు కాననసభ్యుల గాక భారత మంత్రి కుండుటను 1919 లో జాయింట్లు సెలెక్షన్ కమిటీవద్దకు రాయబారమునెల్లిన వారెవరును, యిప్పుడు నేను గాని ఆంగీకరింప జాలము. అభిల భారతోద్యోగములను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు పోషించు సవరణము నేను నమ్ముకాలను. సర్వీసులన్నిటిని రాష్ట్రీయకర్షణియైన నియోగించుట నేర్పరచి ఇంపీరియలు సర్వీసుల దీనిజేయుట యెప్పుడువచ్చునో నేను జెప్పజాలను. త్వరగా వచ్చునటులయిత్రము మనము నిస్సంకోచముగ పనిజేయవలయును. ఇంకను కొంత కాల మవి అభిలభారతోద్యోగములుగ నున్నను ఇంపీరియలు సర్వీసుల ఆఫీసర్లపై, మంత్రులకు ను, స్థానికప్రభుత్వమునకు యెట్టి అధికారమును లేకుండ చేయుటనే నొప్పుకొన జాలను. ముందు కొంచెము కొంచెముగను, పిదప పూర్తిగను యీసర్వీసులలో భారతీయులనే జేర్చుకొనుటవలన దేశమున కుపద్రవము చాటిల్లునని నే నంగీకరింపను. ఇప్పుడు లేవనీయుండియు, కలయు నెడల నాగ్రిందనుండిన కాఖలన్నింటికిని గవర్నరులకు భారతీయులను నియోగించి, వని యిప్పుడేమాదిరిగ జరుగచున్నదో అందుల కేమాత్రమును దీని పోకుండ జేయించగలనని నేను ఘంటాపథముగ జెప్పగలను. (హస్త భ్రమము) కావున రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వవిధాన సంస్కరణముతో బాటు, అందు సర్వీసులలో జేర్చుకొను పద్ధతులు గూడ సంస్కరింపబడవలయును.

రాష్ట్రీయ కప్పములు

మూడవది రాష్ట్రీయముల కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు కప్పములు చెల్లించుకర్షణి అని జేయవలయును. అట్లయినచో కేంద్ర ప్రభుత్వము క్రొత్తపన్నులు వేయకుండను, లోటు లేకుండను యీ మహా సంస్కరణములను పని జేయకాల దనుటను నేనొప్పుకొనజాలను. రాష్ట్రీయములలోని ప్రభుత్వవిధానము పనిజేయుటను గూర్చియు, ప్రతేకజెట్టవలసిన సంస్కరణముల గూర్చియు రాష్ట్రీయములందలి మంత్రులు తమభూతముల బెలుపవలసివదిగా సర్. టి. బి. సుబ్రహ్మణ్యం. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను గూర్చివలె కేంద్రప్రభుత్వమును గూర్చి నే నెక్కువ జెప్పదలచుకొనలేదు. కేంద్రప్రభుత్వమును గూర్చి చెప్పటకు

మొదటగా కొన్ని విషయముల రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల గూర్చి చెప్పెదను.

ద్యుద్వ ప్రభుత్వ చరణము

ద్యుద్వ ప్రభుత్వము పనిజేసిన విధమును తెలుసుకును విదేశీ తిని. ఇది యెట్లు పనిజేసినో మంత్రివర్గము విదేశీ వస్తువులనుండి తెలుసుకొనుటకు చేతనను నకు ముగ్గురు లును. ద్యుద్వ ప్రభుత్వ విధానమును అందుండి పనిజేయక, తెలుసుకుంటే భండారములను వచ్చుచుండెను. ముందు స్వాతంత్ర్యమును బడసిన మంత్రులు అవిధానములను గూర్చి చెప్పటం భర్తము. ద్యుద్వ ప్రభుత్వ విధానమును పనిజేయుచున్నామని బహుప్రయత్నముతో జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయునని 1921 లో మొదటి అరేబి మాసములలో జెప్పియుంటిని. సేనామాట జెప్పియున్న సంగతి జెప్పియుంటిని అప్పటినుండియు ముగ్గురు లు. ద్యుద్వ ప్రభుత్వము తెచ్చు పెరిగినది తప్పకను సేన దాగుండి తెలిసి రావలసి వచ్చినది. ప్రభుత్వమునందు రెండు భాగములున్నవని గవర్నరుకు అధికారమును జాయింట్లు కమిటీ యిచ్చెను. ఈ రెండు భాగములను కలిపి యొక్కట సమాఖ్యను చేయవలయునో యొక్కట చేయ గూడవో అది గవర్నరు చేత నిశ్చయమైనది. అప్పుడను యిద్విధముగ గవర్నరుకు కొంత అధికార మియ్యబడినది. దీనిని గురించి అప్పటిల్లాగా మన్ను ప్రభుత్వము ఆక్షేపించియుంటిని. ఇప్పుడందుకు మరింత కారణముగలదు. సిద్ధాంతమును ద్యుద్వ ప్రభుత్వ విధాన మున్ను యూనిటరీ ధర్మ ననుభవించితిమి. పిదప సేనా-దేవి-యూనిటరీ ద్యుద్వ ప్రభుత్వము ననుభవించితిమి. ఈ కిచ్చుదు నికాల్సిన ద్యుద్వ ప్రభుత్వము ననుభవించుచున్నాము. సంయుక్త రాష్ట్రములలో సీండు సురక్షరముల నాల్గు మాసములనుండియును ద్యుద్వ ప్రభుత్వ విధానము పనిజేయు చున్న దనుకొనవచ్చును విజయవాగాంచెను. ప్రభుత్వాధికారియొక్కట ద్యుద్వ ప్రభుత్వమునకొకటి అప్పుడే తగాదా వచ్చెను. సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వములో జాయింట్లు కమిటీ నూచన లెంతవరకు అనుసరింపబడెనో యెంతవరకు విదేశాదేవనో, ప్రభుత్వము నందు రెండు భాగములవారును యెంతవరకు సమాఖ్యను చేయవలయునో నామితుడు మరదయనాథ కులజాగార తెలుపుమని కోరిరి. అధికగవర్నరు గవర్నరుకును ప్రసంగించుచు, అవిషయము రహస్యమైనదని దెలుపకపోయెను. కావున సేనను ఆకారణముచేతనే యిప్పుడు బహిరంగ వరుసదలచుకొన లేదు. కాని ప్రకటించిన విషయములట్టి మీరే యూహించుకొనవచ్చునని మాత్రము సేన జెప్పగలను.

అసాధారణ మగు అధికారమునంతను ప్రభుత్వాధికారి కొక్కని కొనుగట్టువలసి మంత్రులపై యెట్లుండెనో ఒకటి రెండుదాహరణ లిచ్చెదను. 1921 ఏప్రిల్లో న్యాయకార్య నిర్వాహక కాళా విభజనముగూర్చి ఒకటి రాష్ట్రము కాననకథలో నుపపాదించబడెను. ఆలోచన ప్రభుత్వమునకు సేన ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిని. ఆ విషయము ప్రభుత్వము ప్రత్యుత్తరము దగుట చేత, కార్య నిర్వాహక సభ్యులలో కొకరు ప్రత్యుత్తరమిచ్చియుండవలసింది. కాని ప్రత్యుత్తర కాళా సభ్యుడు గవర్నరు కమిషనరీ ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు నిర్ణయించబడెను. దీనినిబట్టి మీరూహించునది, యీ విషయమై ప్రభుత్వమునకు కలసి యాలోచించుకొని, యేకీభావము బాది తీర్మానించుకొనిరియు, గవర్నరుగో లేక అందుకు సంబంధించిన ప్రభుత్వ సభ్యుడో మంత్రి ప్రభుత్వమునకు మూటాడుమని కోరిరియు మీరనుకొనుట సమాజము. ఆలోచనపిదప ప్రభుత్వమునందు జరిగిన అంతర్వ్యవహారములను సేన జెప్పటకు వీలులేదు. ఇంకను 1923 మార్చిలో ఆర్థిక సభ్యుడు, ఆ విషయమై అధికారమంతయు ప్రత్యేకముగ గవర్నరుకును సమాఖ్యలకును గలదని కాననకథలో జెప్పిన విషయమును గమనింపగోరెదను. ఈమధ్య ప్రభుత్వ విధానము మారియుండ లేదు అట్లు మారియుండలేదని గవర్నరు గారిభావము. అది యిప్పుటి గవర్నరు భావమో వెనుకటివారిదో సేన జెప్పజాలను. ఈ న్యాయకార్య నిర్వాహక కాళా విభజన ముఖ్య విషయమును గూర్చి గవర్నరు సమాఖ్యలకు వర్తమే తీర్మానించవలెను లెంపు యీ గవర్నరుగో వెనుకటి గవర్నరుగో గల్గియుండవలెను. కావున అందరను జేర్చి సమాఖ్యలను జేయుటకో జేయకపోవుటకో గవర్నరు లేక అధికారము నిచ్చినట్టియు, ఈసర్వములలో చనము అవిషయమును గూర్చి చర్చించునట్లు దన్ను సమయము లందునో లేక కొన్ని సమయములందో గల్గియుండుట అధికార మిచ్చినట్టియు, ఒక యం త ర మ లో మంత్రిుల సమాఖ్యలనుండి, మరయొకరు యేకాణములనుండినే తీసికొంటుంటు వధికారిమిచ్చినట్టియు, విధానము, మంత్రులును.

స్థానిక దొంగతనము గావించుట

ముద్దాయిలు శిక్షించబడుట
అలహాబాద్, మే 28:— తెలలియందు నిలువబడిన రాయబారులైన పటాలమునకు సంబంధించిన విదగుడు ప్రొక్కెట్టు పటాలముయొక్క కొకాగారమునుండి రు 35646/ నగదుగల పెట్టెను దొంగిలించిరిని, అలహాబాద్ హైకోర్టు ఎటుట సేరమలోపించుబడితి. ముద్దాయిలు విదగుడులో నిజపురపై తగిన సాక్ష్యము లేకపోవుటచే సేరావోపణ ముపసంహరింపకొనబడెను. మిగిలిన ముగ్గురిని శిక్ష విధించబడెను. కేసు వివరము లిట్లుండెను. బామన, జిల్లాయందు మచలపూరునందు ఈ పెటాలియను మకామునైనను, తెప్పి నెంటు అర్థరు గారు జనవరి 28 వ తేదీన రు 32000 చెక్కునుమార్చి కరెన్సీనోట్లను జెచ్చి ఒకటిన్ను పెట్టెయందుపెట్టెను. అందరివరకే రు 3500 గలపు. కొత్తగాల్డులో, అప్పుడు ఆను ఘట్టాయి ఆ సాయంత్రమునై పెట్టెగల గుదారమునంద్ద కాపలాకు వచ్చెను. మరునాడు మధ్యాహ్నం 5 గం 30 నిమిషములకు నగదుపెట్టె గాన్నింపలేదు. వెంటనే పరిశోధన కొనర్చుగా, క్యాన్డెల్ గుదారమునకు మూడువంతుల గవతుల దూరమున నాపెట్టె గాన్నించెను. వెంటనే విచారణ చేయగా మొదలయి, కొందెమారమున నన్న యిసుకగుట్టలను కాపి అచ్చట కొంతభాగము దాచిపెట్టబడెనని దెలిసెను. అచ్చట పశ్చింపగా రు 15090 లు దొరకెను. చేతు అనుభావము మరియొక ప్రదేశమును కాపి అచ్చట మరికొంత దాచియుంచబడెనని దెలిసెను. అచ్చటకు జనికాడగా, దెబ్బ అచ్చటనుండి తొలగించబడిన గుర్తులు గాన్నించెను. మూడవముద్దాయి తెల్లారవై ఇరువురును ఈ కార్యమునకు కారణమని దెలిసెను. అందునై పీరియడ్లవైనను కేసుజేయబడినది.

జ్యూరియందు 7 గురుముద్దాయిలు దోషులనియు ఇరువురు నిర్దోషులనియు ప్రకటించిరి. జూరియట్టి పాయము ననుసరించి అల్ఫ్రెడకు 5 వర్సరముల కఠినశిక్షయు, జెన్సెయకు 6 వ వర్సరము కఠినశిక్షను, జేబునకు 4 వర్సరములను విధించెను.

నరినాడు ప్రాంతమున బోచీతాలు కోడెను కలుపుటకు గాను బోచీసెట్టులు స్థిరమున అనుప్రదేశము నాక్రమించిరి. ఇచ్చటకు సమీపముననే యొక్క సుత్తుట్టి కార్యాలయమును సంగ్రామమునకును కొందగుంతులవారు నాకన మొనర్చిరి.

షాన్ రాష్ట్రములు

రంగూను, మే 29:— షాన్ రాష్ట్రములందలి తెంగుటను రాష్ట్రముక గుబుడివిజనల పాలకులలో నుగ్గురు, తాము సాల్వా (రాష్ట్ర)య స్వతంత్రపాలకుడు) పాలనమున నుండెనునయ్య సరాసరి క్రిటిఫికేషన్ లుండెననే యందుజనియు ప్రకటించెతి. అందుచే నచ్చట గల్లిరిగెను. అసమయమున అసెంబ్లీలు మాతరింపెండెంటు గండెటాగుగాని, రాష్ట్రీయపాలకుడుగాని మాజరు గాలేదు. అందుచే గొప్ప అల్లరులు జనుగు నూచనలు గాన్నించెను. రండెటాగురు వెంటనే తిరిగి వచ్చుటచే కాంతి గలిగెను.

ప్రభుత్వకార్య నిర్వాహక సభ్యులును, సంయుక్తముగనో, లేక వేర్వేరుగనో బాధ్యులుగ జేయువిధానము, ఈ అధికారము నంతయు ఒక్కవ్యక్తికి యిచ్చెను వచ్చియుట జేయుట కిచ్చిన విధానము మరొకరైనదిగా జాలదు. (వివదు. వివదు). దీనిని గమించియుండి ముగ్గురేయుటకు ప్రయత్నించుటలేమని మనము మికినాడుల మనిషించుకొనజాలము.

మరియొక నిదర్శనము జూడుదు 1921 డిసెంబరులో లక్నోలో జరిగిన దర్బారులో ప్రసంగించుచు, గవర్నరుగూర్చి బట్టరు, ప్రభుత్వమంత్రుల యంగీకారముతో క్రిమినలుకా సరణచట్టమును ఆచరణలో పెట్టబడెననిచెప్పెను. అంతకన్న ఆయన యేమియును జెప్పలేదు. అంతకన్న పెక్కువ మంత్రులుగాని యేమియును జెప్పటకువీలులేదు. ఇందులకు నివారణపాదముల వేరనిధముల గంచవలయును. మంత్రులకు బాధ్యత యుండుట కది ప్రత్యాక్షర్య విషయముగాదు. అందుకు సంబంధించిన సత్యమును, విషయములును ప్రకటించినచో, గవర్నరుగాని, ఆయన అంగీకారముతో గాని గావించిన పనులన్నిటియందు మంత్రుల స్థితియే, అధికారములును యెట్టివో విధియగును. ఇప్పుడు దెలియునటులగాక వేరు విధముగనుండును. అసంబద్ధముగను, విస్తృతముగను, ఘోషముండు పద్ధతికన్న నికాలైన ద్యుద్వ ప్రభుత్వ విధానమే మంచిది. ద్యుద్వ ప్రభుత్వ విధానము నా కిష్టము లేదు. ప్రభుత్వమునకు యును, కాననకథకు బాధ్యతగోపించియుండవలెనని నా లెంపు — రీడర్

అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా

అంగ్లేయులు చాలమంది ముందే జాగ్రత్త పడుట అధికారుల విచిత్రప్రవర్తనము

కలకత్తా, మే 28:— దివాలాదీనిన, అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా, బొంబాయి బుణదారలరపుర లాలా చందు మారీ చందు నానుచేదాతగాల్గు ఇచ్చటకు జనుడెంచిరి. పీరిట్టు ప్రకటించిరి:— అల్లయన్న బ్యాంకునందు భారతీయులభవ మధికముగ నుండుటచేతను గత ఆగస్టు మాసమునుండియు అంగ్లేయ జాతాదార్లు దాదాపు ధనమంతయును విచిత్రముగ దీసికొని పోవుటచేతను, లిక్విడేటర్ల లో భారతీయుని గూడ నొకని నియమించవలెనను నుద్దేశముతోడ మాత్రమే బెల్లి తెలియగాని నిగూడ జేపరులెని గోరుచున్నాము. న్యాయమైన ఈస్వల్ప మగు కోరికకుగూడ బ్యాంకు యజమానులు ప్రాతినిధ్యమును జూపుదు, భారతీయుల కిందు ప్రవేశ మొనగకుండ నొనర్చుటకు ప్రయత్నించు చుండుటచే మా అనుమానము లధికమయ్యెను అణదారల పేర్ల కట్టికను మేము గోరగా వారు దాని నొసగ నిరాకరించుటచే తగు వివరముల సన్నిటిని మేమిప్పుడు దెలుప జాలకున్నాము. ఇంపీరియల్ బ్యాంకు సెంట్రల్ బ్యాంకు కగుట చేతను వ్యాపారగణి యగుటచేతను, బుణదారలకు వెంటనే నూటికి 50 చొప్పున చెల్లించుట కంగీకరించెనని మాకు దెలియవచ్చెను. అంతుచే తిల్లి తెలియగానిని లిక్విడేటర్ల లో నొకరిని గ జేర్చిగంభీరమున వారు తా మొసర్చు సదుపాయమును ద్రవీకరు. బెల్లి తెలియగానిగాని మరియేభావతీయుడు, గాని, కమిషనులేలువై దప్ప జేతమునై లిక్విడేటరుగ పనిజేయదను వాదనయం దెంతమాత్రమును సత్యము లేదు. భారతీయుల క్రెడిట్ ల లాభముకొలుకు ఇంతమాత్రము పనిజేయని కలంచుట కట్టికారణమునలేదు. ఈ బ్యాంకు దివాలావిషయమున బహిరంగ విచారణను సేర్పాటుజేయుటకు మేము సలహానులను ప్రయత్నించెదము. ఈజేర్చి వట్టములందు అంగీకరింపబడిన విధమున ఒక సంఘమును నియమించి దివాలా కార్యమును ముగించుటకు మావ్యక్తుకు అధ్యంతరముల పలువురున్నాము. న్యాయముకు మాన్యువోరికను అంగీకరింపవలదని ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారి ఇందు సంబంధముగల మరి ఇతరులను గోరుచున్నాము ఈ లిక్విడేషనునందు భారతీయుల నొకరిని నియమించియెడల కోర్టునందు అన్ని మాత్రముల నలలించి శిక్షదీసికొనుటకు సిద్ధముగ నన్ను పెద్దపక్ష మొకటి బొంబాయిబుణదారలందు గలదు. పాల్కావార్ల సమాజమున అప్పున్నవారి యుపన్యాసానంతరము, గతమాసమున త్వరము పాలెస్నుట్టులను జాగ్రత్త జరిపించినయెడల లండను పీజిట్టు సరియగు నెట్టిప్రాచీయు లేకనే 11 కోట్లకు పెచ్చించి నట్లుదెలి జగలదు. సామాన్యవాణిజ్యమునందలి నీతిని గమించుట యే మాయుడేకముగాని మరయేకక్తి జ్యేష్ఠములచేగాని ప్రేరేపింపబడి ఇట్లుజేయుటలేదు. గత 50 సంవత్సరములనుండి ఎంతయో అభివృద్ధియందున్న బ్యాంకు కడదిన దైర్యకర్త పరిపాలనమున భగ్గుచుండుట కారణముల బహులుపెట్టుటయే మాయుడేకము.

అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా

ఎల్. పీ. ఈ. వ్యూగారు బెల్లి తెలియగానిని లిక్విడేటరుగా నియమించుటకు కోర్టువారి యనుమతి కావలెనయ్య, అట్టియనుమతిని కోర్టువారియంద నెలలైన గభ్యంతర నెట్టియడల చిట్కకలగుననియు, ఇ. పీ. యల్ బ్యాంకువారు 50 0/0 వంతున నీయదలచుకొన్న డివాల్డెట్టు మొత్తమును వెంటనేపుచ్చుకొని, వాటాదార్లతరపున ముగ్గురును అప్పులవారడ తరపున ముగ్గురును కల్కత్తామిటిద్యారా బ్యాంకుయొక్కలండను ఏ. సి. వారి చర్యలను పరిశీలించుట యుక్తమనియు కోర్టులకు పోవుట మంచిది కాదనియునానిరి.

గోవధ మాన్వించుట

సేలంజిల్లా బోర్డువారి తీర్మానము
సేలంజిల్లా బోర్డువారు బోర్డువిషయ లోపం గోవులను, చూడికొనున్న పాడిగొడ్డను, గొట్టెలు మేటలు తప్ప 9 యెండ్ల లోపు పయనుగల ఇతరజంతువులను మాంసము నిమిత్తమై వధ్యులలో వధించుటకుటకు నిశ్చయించిరి. జిల్లాబోర్డుకు దైత్యుల ఎన్నికలు పనికిరావలసి తీర్మానమునై తీవ్రచర్య జరిగెను. సగము మంది దైత్యుల ప్రియల లాన, సగముమంది ప్రస్తుత విధానము నందు పోలే తాలూకాబోర్డు నుండియు ఎన్నికొనబడ కలెనని తీర్మానించబడెను.

స్వరాజ్యపక్షము

కాననభలలో నేమి జేసెదరు?

స్వరాజ్య పక్షమువారు తమ ప్రచారము నుత్సాహముతో సాగించి ప్రాంతాంతరము కాన్యనిర్వాహక వర్గము వారు గూడ వీరియెడల నాకాన్యముతో తాత్పర్యభావమును కనీయముగా కనిగొనిరి. అందుచే స్వరాజ్యపక్షమువారు ముందే దూర్వమును ఆప లం చించి ద తో ప్ర స్థించుటకు హక్కు గలరు ఇం డి య ను సో మ లు రి ఫా ర్మ్యు ప్లెటినండి ఒకభాగమును, మే ము గ తి ది న ము ను దించితిమి. స్వరాజ్య పక్షమువారు కానన సభలందఱలం దించునది భక్తి మొనర్చువిధానము గాదని అందులో గట్టిగా చెబుటచేసెను. ఎన్నికలందు ఈ పక్షము వారి విజయమునట్టి వివిధమార్గము లవలంబించెదరటం. ఈపక్షమువారు అల్పసంఖ్యాకముగ నుండి, భారత కాననభలమును వీరిస్వరాజ్య తీర్మానము నిరాకరింపఁజేయెదల న్ని “కాలము ననుసరించి వేచియుండి సమయము వచ్చినప్పుడు అతిర్వాసమును తిరిగి చెప్పెదరు.” ఈ “తిరిగి చెప్పట” తీర్మానరూపమాననీ, 1921 సం॥ సెప్టెంబరు మాసమున ముఖందారుగారి తీర్మానమువలెనే యుండవలెను. కాని ఒకతీర్మానము నొకసమావేశమునం దొక్క మాటకంటె సభికవర్గాయములు కాననభలలోకి జేపిలులేదు, అందుచే నా మావేశమునుగియువరకునీపక్షమువారు “కాలమున సరించి వేచియుండెదరు” గాని రాజీనామా నీయరు. ఈపక్షమువారు లక్షసంఖ్యాకముగ గాని లేక, బలవంతమగు సంఖ్యా కముగ గాని యున్నయెడల, మేమిదివరకు నూచించినవిధమున “గట్టుబడి అంగీకరించుటకు పూర్వము ప్రజలకష్టములతోలిగింపవలెను” అననూత్రము ననుసరించి ప్రవర్తించెదరు. అది సంపూర్ణ ప్రతిరోధముగాదు. “సాంప్రదాయసిద్ధులకు చట్టసమ్యక్తముగాని మార్గమును దలపెట్టిన “రిఫార్మరు” వ్రాసెను. నిజముగ జూచియుండల” కాననభలవారిచే నిరాకరింపబడిన పన్నును బలవంతముగా గనూజుచేయు ప్రభుత్వమే కాననభల భక్తి మొనర్చునది.” ఈ పరిస్థితులను స్పష్టముగ నూహించుకొని విచారిం చెదము మీరు స్వరాజ్యమును గోరుచు తీర్మానించునప్పుడు ప్రభుత్వమునా చేమిత్తుకొర మొనగదరు. 1921 సెప్టెంబరులో ముఖందారుగారి తీర్మానము సందర్భమున ప్రభుత్వమునా చెట్టి ప్రత్యుత్తరము నొనగి కో ప్రస్తుత మంతకంటె మేరు ప్రత్యుత్తర మొన గ బోరు. మై సందర్భమున తాను పలికిన వాక్యముల నీ సర్ మాల్పము మోయితిగాదు తిరిగి పలికెదరు. “ఈవిషయమున పరిష్కారము ఈసభవారి చేతులందేలేదు. రాజప్రతినిధి భారత కార్యదర్శులచేతులందుగూడ నీయధికారములేదు. పార్లమెంటువారే ఈవిషయమును పరిష్కరింపవలసియుండును” దేశమంతయు నీ ప్రజాధికన అంగీకరించునా యనువిషయమును చట్టసమ్యక్తముగ నున్నదాయను విషయమును బాగుగ పరిశీలింపవలెంద పార్లమెంటువారు దాని సంగీకరింపజారు. అంతియగాక మోయితిగానిదివరకు దనయుపన్యాసమున నుడివినప్పటికంటె భక్తిప్రతినిధియు చాలఅధికమయ్యెను. ఈప్రతినిధి విషయము ఈపక్షమువారి ప్రజాధికయందు సంస్కృతికరముగ నేర్పరుపబడునా? పరిపాలనము నందు పార్లమెంటు వారి కి గల సంపూర్ణాధికారమును, భారతకాననభలకు బాధ్యత వహించు ప్రభుత్వమునకు మార్పుట, ఈదేశమున వెచ్చింపబడిన బ్రిటిషు మూలభనమునకు తగుపూచీ, భారతదేశమున గల బ్రిటిషు పటాలములకు మంచిపాకర్యములు మొదలగునా నిసన్నిధిని బాగ్రత్తగ గమనింపవలెనని మోయితిగా రప్రభు నుడివరి. ఇవ్వన్నియు గూడ నీక్షమువారి తీర్మానము సందర్భమునగూడ వచ్చును. ఇదివరకుకంటె సంతకమో అధికమగు మాంద్యస్థిలో పార్లమెంటునా రీతిర్వాహము దీనిని విచారించి, ముఖందారుగారి తీర్మానమునందువలె సంస్కరణచట్టమును సవరించుటగాక, సంపూర్ణముగ నూతన ప్రభుత్వచట్టము నేర్పరుప ప్రయత్నించెదరు. సంస్కరణల చట్టమునకు పూర్వము మాంటాగు మేము ఫర్డు లు గా విం చి న దీర్ఘ వి చారణ యె- ఇట్టి సమస్య ఎట్లు పరిష్కరింపబడునో, నూచించుచున్నది. ఇట్టి దీర్ఘ సమస్యను విచారింపిరిష్కరించుటకథమును ఒకటి లేదు. దీర్ఘసమస్యగాని అంతకంటె సభికముగ గానిపట్టును. ఈలోపుగా స్వరాజ్యపక్షమునా చేమిజేయ నెంచుచున్నార?

ఎంతయో కాలము నువార సభించునని దొవిన ప్రయత్నము లన్నిటికీ ప్రస్తుతము సమాధాన మొనరుట అసాధ్య

అహమదాబాదు సమ్యక్టు

ప్రాసెసరు అనందశంకరుగారు

“నిరుదు బోనసుయిచ్చుటకు 9 నెలలు పనిచేసినచో 12 నెలలును మునిచేసినటలే ఎంచబడెను. కాని ఈ సంవత్సరము 12 నెలలును పూర్తిగా పనిచేసినగాని బోనసు యిచ్చుటను. ఒకనెలలో 14 రోజులు రాకపోయినచో నెలదినములును రానటులే ఎంచబడుననిరి. ఈరీతిగా ఏపరిశ్రమ వీరెలలోనైన 14 రోజులు రానిచో వానికానెలకు బోనసు యిచ్చుకపోవుటయేగాక మొత్తము సంవత్సరములో వాగారోజులనన్నిటిని కలిపి నాగాలసంవత్సరములో 45 రోజులకు మొదలచో బోనసును తగ్గించెద మనిరి. ఈరీతిగా చేయుట కడుఅక్రమముని కంకరుగారు ప్రకటించిరి.

శ్రీమతి అనసూయాబెనుగారు
నేను కంకరుగారిసలహా కంగీకరించితిని. నేను రెండు విషయముల నే ముఖ్యముగా కోరుచున్నాను. బోనసుకగదాను వెటనే పరిష్కరింపవలెను. వేతనముల తగాదాను పరిష్కరించుటకు మధ్యవర్తులను (అర్బిట్రేటరులు) నియమింపవలెను. బోనసుకగదాను విడిగా పరిష్కరించుట అసాధ్యముని నేను నమ్ముచుగాని రెండు విషయములను ఏకముగా పరిష్కరించుటకును వీలైనచో రాయబారములవలన పరిష్కరించుటకును నా కాజేపణలేదు.

అటుల జరిగినచో మధ్యవర్తుల యవసరములేకుండ పోవును. బోనసునుగూర్చి కంకరుగారి అభిప్రాయమునకు యజమాను లంగీకరించిన నేను సంతసింతును. అటుగాకపోయినను వేతనములనుగూర్చి కంకరుగారి పరిష్కారమునకు కార్మికులు తప్పక అంగీకరించెదరు. ఇప్పుడు యంత్రకాలలవలన దండుగ వచ్చుట లేదుగాన వేతనములను తగ్గించ నవసరము లేదు. అటుజున్నను గూడ వేతనములను తగ్గించుట కే కంకరుగారు నిర్ణయించు నెడల ఈ రెండు పద్ధతులకు యజమాను లంగీకరింపవలెను. 1. ఇ క ముందు అహమదాబాదులో నియోజకులచున్న వేతనములకంటె తక్కువగా బాంబాయివారు వేతనములను తగ్గించునెడల తప్ప మరేకారణములవలనను అహమదాబాదు యజమానులు వేతనములను తగ్గించగూడదు. 2. మిల్లులవలన కొంతకంటె అధిక లాభము యజమానులకు వచ్చునెడల మరల వారిపుడు తగ్గించిన అంశమును పూర్తిచేసి యిప్పుడు తగ్గించబడక పూర్వమున్న మొత్తమునకు తక్కువగాని వేతనములను మరల నియోజకలెను. లాభమును నిర్ణయించుటకు కంకరుగారు నూచించిన రి మిల్లుల లెక్కలనే ప్రమాణములుగా సంగీకరింపవలెను.

ఇప్పుడున్న వేతనములు జీవనాధారమునకు చాలియున్న విగాన వానిని స్థిరపరుపవలెను. నష్టము వచ్చినచో కొంతపరిమితి నిమాత్రమేగ్గించి మరల మొదటిలేటుకు వెచ్చించుచుండవలెను (ఆ. వెను)

* * * * *

రెండుమిల్లులలో పని ప్రారంభమైనది
గోమతిపూరు మిల్లులోను యిండస్ట్రీయలు మిల్లులోను పనిచేయువారిలో కొందరు పనివాగుడు 100/20 వంతునతగ్గించి కూలిపుచ్చుకొనుట కంగీకరించినందున ఆ రెండు మిల్లులలోను 29 వ తేదీ ఉదయము పూర్వపార్శ్వమైదిగాని మరల 29 వ తేదీ మధ్యాహ్నముననే గోమతిపూరు మిల్లులో పని నిలచి పోయినది. ఇండస్ట్రీ యు మిల్లు లోనింక ను పని జరుగుచున్నది. పరివాండ్రందల కంగీకరించిగాని కార్మికసంఘమువారు పరివాండ్రను తిరుగ దీసిరిని మిల్లుల ఏవట్లు నేడు (30 వ తేదీ) ఉదయమున తెలిపిరి. గోమతిమిల్లు పనివాగుడు 200 మందిలో 50 మందిమాత్రమే ఒక పూట పనిచేసిరి. ఇండస్ట్రీయలు మిల్లుపనికాండ్రు 700 మందిలో 80 మంది మాత్రమే నేడు పనిచేయుచున్నారు. (ఆ. వెను)

కుని నూచించుటకు ఈ ప్రశ్నను చెప్పితిమి నేనునలు కాన్య రెన్నువారు భారతదేశమునకు అధినేత స్వపరిపాలన ప్రజాధికన మాత్రము రచించిరేగాని వారికి నిర్దిత కార్యక్రమము లేదను విమర్శనను మేముజూచితిమి. కార్యవాదు లెన్నడును, ఎప్పటికీ సంభవింపవచ్చునని తోచిన విషయముల కన్నిటికిని మార్గములకర యుదు తమకాలమును కల్గి మొనర్చుకొనరి. స్వరాజ్యపక్షము వారు నేనునలు కాన్య రెన్నును గురించి ప్రతిపూలముగ విమర్శించుట, తమలోపముల గమనింపక తమఅయుధములే తిరిగి తమ వైసనే పడుకొనువిషయమును మర్చిపోయిరి. (యూఇండియా)

స్వరాజ్యపతాకరక్షణము

జబ్బిలుపూరులో సత్యాగ్రహము

ఇద్దరు కలండీరులు పురముదిరమునై పతాకము పెత్తగా వారిని అరెస్టుచేసి చెరి రెండు నెలలు కఠినశిక్ష వేసిరి. 20 వ తేదీని అరెస్టుచేయబడిన రి మందియును దొమ్మిచేసి రని జేసుచేసిరి.

నాగపూరులో సత్యాగ్రహము
27, 28, 29 తేదీలను 69 మంది కలండీరులను అరెస్టు చేసిరి. వారిలో 29 వ తేదీని అరెస్టుచేయబడినవారికిపు కక్కినవారి కందరికి ఒకనెల విడితైదు వేయబడినను. 60 మొదలు 100 వరకు జుర్రాగానూడ వేయబడినను. జుర్రాగా యియ్యచో మరియొకవారము విడితైయిదు వేయబడినను.

గణపతి బాలారాముగారు
“నాకు స్వరాజ్యము కావలెను. దాని స్వరూప మేమో నాకు తెలియదు. అది మంచిదో చెడదో నాకు తెలియదు. పతాకములనును పట్టుకొనినవంకమాత్రమున స్వరాజ్యమురాదు. స్వరాజ్యము త్వరగా రావలెనని నేను కోరెదనో లేదో నాకు తెలియదు. అని గణపతి బాలారాం (బాలాపూటు) గారు కోర్టులో తెలిపిరి.

నింబాజీ మకారాంగారాం
స్వరాజ్యమునగా నేమో నాకు తెలియదు గాని నాకది కావలెను. అది ఎదకోనాకు తెలియదు. నేను చెప్పలేను. నేను చెరసాలకు వెళ్లగోరెదను. నేడు నన్ను చెరసాలకు పంపినచో రేపు మరల పతాకమును పట్టుకొని వచ్చెదను” అని యిరెడుకోర్టులో తెలిపినను.

ఇప్పుడు బాంబాయి సిఐయి జిల్లాల నుండి గాంధులను నిమ్నచాటికారు కలండీరులుగా వచ్చుచున్నారగాన పౌరులు అత్యాచారమును చూపుటలేదు.

25 వ తేదీని క్షింపబడిన మన్నాలాలు బాలారాం, కఠినసంజీవోబాగార్లు తుడుపణ కొరిరి. ఇప్పటివరకు తుడుపణ కొరిన వారినందరిని చెరసాలనుండి వదలిరి (ఆ. వెను)

27 వ తేదీ అరెస్టులు
27 వ తేదీని నాగపూరులో 24 గురు కలండీరులు కిరెగలుగ (కెగముగ్గురు) పెల్లి అరెస్టుచేయబడిరి. వారికి 28 వ తేదీని శిక్షవేసిరి.

28 వ తేదీ అరెస్టులు
28 వ తేదీని 80 మంది 10 కెగలుగ (కెగముగ్గురు) పెల్లి అరెస్టుచేయబడిరి వారిలో నెయియ జిల్లానుండి వచ్చిన మూల్లవారు లిద్దరున్నాడు. కుండీలాల్లిగారు రత్నపురినుండియు గన్నుపటేలుగారు భామిననుండియు వచ్చిరి. 27 వ తేదీని గొప్ప బహిరంగసభ జరిగిది అసభలో శ్రీమతి నుభద్రాకుమారి, మహాత్మా భగవాద్గూ గుప్తపర్యవేచిరి. (స్వరాజ్య).

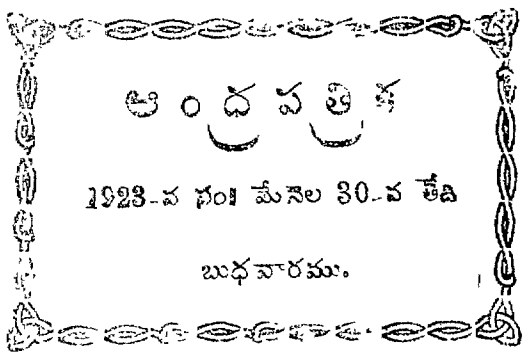
సి. సి. రైల్వేయందు అచ్యుతపుర, నాలియూరులవద్దకు మార్గము చెడె ననియు, నిచ్చిటినుండి రాకపోకలు జరుగుచున్నవనియు మైసూరు రైల్వేట్రాఫిక్ మనేజరు ప్రకటించెను.

మక్కా యాత్రికులు
కలకత్తా పురమున స్వరములను మ్రోవేటు గృహములు ను కంకడేమునుండి మక్కాకే నున్న యాత్రికులలో నిండి యున్నది. 29 వ తేదీని 800 మంది యాత్రికులు సెప్పెనలు రైలులో బాంబాయి మీదుగా మక్కాకేగదరు.

అర్జిల పెట్టెలు
బాంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వము అధీనులన్నిటి యెదుటను ప్రజల అర్జిలను గ్రహింపటై పెట్టెల నుంచవలెనని యుత్తర వాసంగిరి.

మధ్యరాష్ట్ర పరిపాలనానివేదిక
రాజకీయోద్యమము
నాగపురము మే 29:— మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వమునా కతవర్తరకరిపాలనానివేదికను ప్రకటించబడినను. లోకమాన్య తిలకుయొక్క పలుకుబడి చాలఅధికముగ నున్నదనియు గాంధీ యుద్యమమునెడల మనఃపూర్వకమగు నాదరణమును విస్తరింప జేయలేదనియు నందు చెబుటచేసెను. సంస్కరణకాననభల లాభములు బాగుగ సుష్టమయ్యెనని అందు చెబుటచేసెను.

పండిత మాలవ్యాగారి వైద్యమనుక్రమం తకాలమును
జ్యోతిషీతరై యండి యాశల 24 తేదీని చదివితే
తేదీరును (తకటింపను.

అఖిలభారత జాతీయోపసంఘము

—o—o—o—

బొంబయియందు 25-వ తేదిని గూడిన జాతీయోపసంఘము చేసిన తీర్మానము కాంగ్రెసు పక్షమునందును స్వరాజ్యపక్షమునందును వివాదానందములను గలుగ జేయుగలదు. కలకత్తా గయా సమావేశములను వలెనే సభ్యులు నిశ్చితాభిప్రాయములతో వచ్చిన విధమును సమావేశ వాతావరణము విశదము చేసినది. కాంగ్రెసుసభతో ప్రతిఘటించి రాజీనామాను బంపి స్వరాజ్యసభను స్థాపించి దాని కధ్యక్షతను నహించిన దేశబంధు చిత్తరంజను దాసుగారి నేకగ్రీవముగ సభాధిపత్యమును వహించుట ప్రార్థించుటయే దేశమునందు గలిగిన భావపరివర్తనమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. దాసుగారును ప్రసన్నవదనముతో సభ్యక్షపీఠమును గైకొని చెప్పుచు. “నేను కాంగ్రెసును వదలితి నని వ్యాపన జేసినవార్త లన్నతములు. మీరు నన్ను వెడలగొట్టినను నేను వెడలిపోను. నేను జీవించి యున్నంతవరకు కాంగ్రెసునందు నావిశ్వాసముల కనురూపముగ బని జేయుదును” అని వారికి కాంగ్రెసుపట్ల గల గాఢాభిమానమును విశదము చేసిరి. ఈ సాంత్యనవాక్యములు సభ్యుల హృదయముల నారంభమునందే యాకర్షించినవి. బొంబయి సమావేశము రెండుపక్షములకును రాజీని గలుగజేసి కాంగ్రెసునం దైకమత్యమును గలుగజేయవలయు నను సంకల్పముతో గూడిన విషయమందరకును దెలిసిన విషయము. రాజీని పొందు పరచుటకు బాటుపడినవారియందు శ్రీమతి సరోజినిదేవి, జవాహర్‌లాలు నెహ్రూ, పురషోత్తమ దాసుటాండను, సంతానముగారులు మొదలగువారు పేర్కొన దగియున్నారు. ఆరంభమునందు వివిధ రాష్ట్రములవారును దెలిపిన భావములవలనను దేశము రెండుపక్షములచేరిన గోరుచున్న దని విశదమయినది. దేశమునం దలసభావము గలిగినది. దేశమునం దేర్పడిన యసహన విశ్వాసముల నంతరింప జేయవలయు నను సంకల్పము గలిగినది. గయా కలకత్తాల యందు గల పట్టుదలయును నహమహామికయును గనుబడకు. అసహాయోద్యమముపట్లను కలకత్తా గయాలందు వ్యక్తమైన హృదయావేషము బొంబయియందు పక్షమును బొందినది. సభ నిర్ణయింపవలసిన సమస్య రాజీయొక్క స్వరూపస్వభావములుగాని రాజీవిషయము గాదు. రాజీభావ మంగీకారమును బొందినది. స్వరూపస్వభావములను నిర్ణయించుట యందు గల సాధకసాధకములు జరిగిన చర్చవలన విడితమైనది.

రాజీవధతులు
స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసు పక్షము నకు... గల భేదమును

దీసివేయుట యసంభవము. కాంగ్రెసుపక్షము శాసనసభా ప్రవేశము మసహాయోద్యమలక్ష్యమును నాశనము చేయునని విశ్వసించుచున్నది. ఈ విశ్వాసమునందు కొంత యుత్పేక్ష యున్నను సత్యముగలదు. సభల యాకర్షణ మందరకు దెలిసిన విషయము. విశుద్ధమైన లక్ష్యమునకు కళంకమును గలుగజేయుట సత్యమని యనుభవము తెలుపుచున్నది. దేశమంతయును వివాదదశయందు మునిగియున్న సమయమునందు లక్ష్యమును మూత్రమే తలపోయుట నిరుపయోగ మనియును కార్యవిధానమును నిర్ణయింపవలయు ననియును దాసుపక్షమువారు వాదించుచున్నారు. కాంగ్రెసునకు దేశమునందు గల పలుకుబడిని, కార్యవిధానమునకు వినియోగింపవలయు నని స్వరాజ్యపక్షము గోరుచున్నది. గయా కాంగ్రెసు దీనిని నిరాకరించి నది. గయాకాంగ్రెసు నిరాకరించిన భావమున బొంబయి సమావేశము నిర్ణయింపవలసి వచ్చినది. రాజీ కుదురుటకు రెండు పక్షములవారును కొంత త్యాగము చేయవలసి యుందురు. శాసనసభా ప్రవేశము విషయమై కాంగ్రెసుపక్షము చూపవలసిన త్యాగము స్వల్పమైనను మూలధర్మమునకు విరుద్ధముగ నున్నది. మూడుపక్షములు రాజీనామాకు గలవు. 1. గయాతీర్మానము నుపసంహరించుట. 2. సభాప్రవేశకాండోళనమునకు ప్రతిఘటనము చూపకుండుట. 3. సభాప్రవేశము నామోదించుట. అఖిలభారత జాతీయోపసంఘమున కీవిషయమునందు గల యధికారమును నిర్ధారణ చేయుట దుర్లభముగ నున్నది. ప్రత్యేక కాంగ్రెసును సమావేశము చేయుటయును స్థిరమైనరాజీని గూర్చుటయును సవ్యమైన మార్గ మైనను ఈవిషయమును స్థాయిసంఘము నిర్ణయింపగలదని దాసుగారు చేసిన తీర్మానము ప్రత్యేక కాంగ్రెసు లక్ష్యమును తొలగించినది. సభ్యులు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు కావలయుననిచేసిన ప్రతిపాదనము సభాదరణమును గాంచునని నమ్ముటకు సూచన లారంభమునందే యంతరించినవి. గయాకాంగ్రెసు తీర్మానమును తీసివేయవలయునా, బహిష్కారమును విరమింపవలయునా యను ప్రశ్నలు నిలిచియున్నవి. గయాకాంగ్రెసు తీర్మానమును నుపసంహరమును జేయుట కధిక సంఖ్యాకుల కంగీకారములేదు. తాత్కాలికముగ సభాబహిష్కారము సంగీకరించుటకు జనుల కభిప్రాయము గలదని ఆరంభమునండియును వ్యవహారములు విశదము చేసినవి. సభ్యులందు 96 మంది యనుకూలముగను 71 మంది ప్రతికూలముగను సమ్మతుల నిచ్చిరి. ఈ తీర్మానముతో రెండుపక్షములవారికిని సాహార్దము గలుగు నని నమ్ముట కవకాశములు గనుపింపవు. స్వరాజ్యపక్షమున కీరాజీవలన నెంత ప్రయోజనమున్నది యను కాలము తెలుపగలదు. కాని రెండుపక్షముల వారికిని కొంత సంయోగము గలిగినదని యను నుభయపక్షముల వారిప్రవర్తనమును విశదము చేసినది. స్వరాజ్య పక్షమునకు కాంగ్రెసు సహాయము చేసినపుడు బలము స్నేహము గలుగును. కాంగ్రెసు తటస్థభావమును వహించునపుడు స్వరాజ్యపక్షము ప్రస్తుతియు సంతసించినను భావికాలమునం దసంతృప్తిని గలుగజేయవచ్చును. ఈ యసంతృప్తిని తొలగించుటకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు గూడి కార్యవిధానము సంతయును చర్చించి భావిరక్షణమును దేశపరిస్థితుల కనుకూలముగ నిర్ణయించిన యుక్తముగ నుండియుండును. సభ చేసిన

తీర్మానము సంశయములకు గారణంబుగ నున్నది. వ్యక్తు లీసందర్భమునను చేయవలసిన విధానమునకు మితిమీరలను నిర్ణయించుట దుర్లభముగ నున్నది. ఈసంశయభావమే శ్రీయుత రాజగోపాలాచార్యులు గారు మొదలగువారు రాజీనామా నిచ్చుటకు గారణమైనది. ఈతీర్మానము వ్యక్తుల స్వాతంత్ర్యము నెంతవరకు తగ్గించినదియును ఎంతవరకు కాంగ్రెసుపక్షమునుబంధించునదియును కాలము విశదము చేయగలదు. సభ చేసినతీర్మానము వ్యక్తులస్వేచ్ఛనుకాంగ్రెసు పక్షపుస్వేచ్ఛను నియమించుచున్నది. కాంగ్రెసు గౌరవమును గాపాడదలచినవారు కాంగ్రెసు కమిటీ తీర్మానము నుల్లంఘించుచు శాసనసభా బహిష్కారమును బోధించుట యధర్మము. కాంగ్రెసుపక్షము వారు, ఈ తీర్మానము వారి విశ్వాసాభిప్రాయమునకు విరుద్ధమైనను వానిని బాలించుట ధర్మము. ప్రత్యేకముగ నెకపక్షము నేర్పాటుచేయుట గాని చేయుటకు యత్నించుట గాని యనుచితము. వ్యక్తులును సీనియరుమును పాటించుట తేమమునకునుసం మోగమునకునుసాధనముగాగలదు. అసహాయోద్యమమును నిష్పదేవతనుగ బూజించెదవారు సయితమును సద్భావముతో సిద్ధర్థము నారాధింపవలసి యుందురు.

స్వరాజ్యపక్షము
స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసునం దొక పక్షముగ సంగీకరింపబడినది. ఆపక్షము శాసనసభా ప్రవేశమును కాంక్షించుచున్నను కాంగ్రెసునందు జేరగలిగినది. ఈ యంగీకారము మసహాయోద్యమ స్వరూపమును సామాన్యదృష్టినుండి మార్చినది. గతించిన రెండేండ్లనుండియును కాంగ్రెసునిర్మించిన దీక్షావరణము మారినది. కాంగ్రెసు సభయందు నూతన పరిస్థితు లేర్పడ నున్నవి. స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసుపక్ష మవలంబించిన యసహాయోద్యమమునకు క్రొత్తవ్యాఖ్యానము చేసినది. ఆ వ్యాఖ్యానమును గొంతవరకు సమన్వయము చేయవలసిన విధానమును స్వరాజ్యపక్షము చూపినది. నాగపురము పతాకము సందర్భమునకు రాజగోపాలాచార్యులుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమునకు స్వరాజ్యపక్షము హృదయపూర్వక మైన యామోదము నొసంగినది. అధికారసభ్యుల యెన్నికల యందును స్వరాజ్యపక్షము సంపూర్ణామోదమును జూపినది. ఇది రెండుపక్షములు గలిసి పనిజేయుటకు శుభసూచనముగ నున్నది. స్వరాజ్యపక్షమునకు గలిగిన విజయము వారిభాగ్యతను వృద్ధిచేయుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమమునందును నితర సాధనములందును స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసు పక్షమునకు దోడ్పడవలసిన భారము స్థిరపడినది. రెండుపక్షములవారును నిందలతోను నారోపణలతోను ఖండన మండనములతోను కాలహరణము చేయకను కలిసి పనిజేయుట కవకాశము గలిగినది. కాకినాడ కాంగ్రెసుసమయమునకు స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసునం దైక్యము నొందినను విచిత్రముగ పింపదు. ఉభయపక్షములవారును శాంతిని బూని సహనమును గలిగి రాగల నాలుగుమాసములందును వ్యవహరించిన యెడలను కాంగ్రెసు పక్షమువారు చూపిన సహనమునకును త్యాగమునకును మహాఫలము గలుగగలదు. బొంబయి సమావేశము దుస్సహమైన స్థితిని తొలగించి దేశమును నాపద్ధశనుండి యుద్ధరించినది. ఈ యుద్ధరణమునకు దేశబంధు చిత్తరంజనుదాసుగారును హృదయపూర్వకముగ దోడ్పడి వారి యవ్యాజ్యమైన దేశభక్తిని విశదము చేసిరి.

కాంగ్రెసుకమిటీ తీర్మానము: క్రొత్త వర్గింగు కమిటీవారి హెచ్చరిక

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘసభలో గావించబడిన సస్పెన్షను తీర్మానమునకు ఫలిత మేమియో, కాంగ్రెసు వర్గింగు కమిటీవారు తమ ప్రకటనమునందు తేటపరిచిరి. తీర్మానోద్దేశమును గ్రహించుటకు, దీని నిఁచుక యికించుట యవసరము. రాజీనామాము గయా కాంగ్రెసు సభలో గావించిన శాసనసభా ఒహిష్కారతీర్మానమునందలి మూలసూత్రమును భంగపరుపదనియు, ఎన్నికలను బహిష్కరింపవలయు నను కాంగ్రెసు మాండేలు అటులనే నిలిచియున్న దనియు, వర్గింగు కమిటీవారు దెలుపుచున్నారు. అందుచే గయాకాంగ్రెసు తీర్మానమునందు విశ్వాసము గలవా రెల్లరును శాసనసభల ఎన్నికలను బహిష్కరించుట ధర్మము. కాని, శాసనసభాఒహిష్కారము విషయమై దేశమున ప్రచారము నలువగూడదని మాత్రము, ఈ తీర్మానము కాంగ్రెసుకమిటీవారిని గోరుచున్నది. శాసనసభలకు బోవలయు నని స్వరాజ్యకక్షము వారును, శాసనసభలను బహిష్కరింపవలయు నని కాంగ్రెసుకమిటీవారును దేశములో బోధింప మొదలిడుచో, ఉభయలమధ్య సంఘర్షణ గలుగుననియు, అగ్రహము పెరుగుననియు, అట్టిదుస్థితిని నివారించుటకు ప్రచారములు మానివేయవలయుననియు, తీర్మానము బోధించుచున్నటుల వర్గింగు కమిటీవారు సూచించిరి. ఈ విషయమున దక్కతమకును, రాజీనామా నిచ్చిన వర్గింగు కమిటీవారికిని అభిప్రాయమునందెట్టి భేదము లేదని, క్రొత్త వర్గింగు కమిటీవారు వెలిబుచ్చుచున్నారు. క్రొత్త వర్గింగు కమిటీవారు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించి, పేర్కొనెదరు గాక! కొరమాలిన శాసనసభావివాదమునకన్నను, దేశదృష్టి నిష్ఠ దరికట్టునది, నాగపురపు సత్యాగ్రహందోళనము. దేశగౌరవమును రక్షించుటకు, నాగపురపు జబ్బులుపుంపు దేశభక్తులు సమకట్టి యున్నారు. పెక్కుమంది అరెస్టునకు లోనయిరి. వీరికి దేశమంతయు సహాయము జేయవలయు నని, కాంగ్రెసు కమిటీ తీర్మానము గోరుచున్నది. అరెస్టులు లెక్కకు మిక్కిలి యైన, అకాలీలను బాధించినటుల వాలంటీరులను బాధింపవచ్చును. అప్పుడు మరల విషమస్థితి జనించును. కాని, దేశగౌరవముకొరకు, భక్తు లెట్టి కష్టముల నయినను భరించుటకు సంసిద్ధు లగుదురని, సమ్మతవచ్చును. నాగపురపు సత్యాగ్రహము, దేశమున నూతనసంచలనము గలుగ జేయుచున్నది. ఈ యుద్ధమము జయప్రదముగ ముగియనటుల జూచుట, వర్గింగుకమిటీవారి ధర్మ మగుచున్నది. తిలకుస్వరాజ్యనిధియు, విచ్చికిభటులును త్వరలో పూర్తియగునటులను, నిర్మాణకార్యక్రమము పంజాబు మెయిలు వేగముతో జరుగునటులను జూడవలసిన మహాత్తరభాగమును వర్గింగుకమిటీవారు వహించెదరు. నిర్మాణకార్యక్రమముయొక్కయు అందు ముఖ్యముగ కర్తవ్యముగయు ప్రాముఖ్యమునుగూర్చి, నిట వివరింపబనిలేదు. హిందూదేశపు అధికదృష్టిని దొలగినగాని, స్వరాజ్యము సుస్థిరముగ నెలకొననేరదు. ఈ మార్గమును విడలి, తిరుగుబెట్టుకుల వంకకు బోవుట, నేల విడిచి సాముచేయుట యగును. కర్తవ్య నిర్మాణము విషయమై అసన్యచింతతో పాటుబడినగాని, సత్వరాభివృద్ధి గలుగనేరదు. అహింస యొక్కయు జాతీయసంయోగము యొక్కయు ముఖ్య వశ్యతలను గ్రహించి, వానిని కాపాడుట కెట్టి ర్యాగమునయినను నలుపుట

ధర్మము. ఇంతటి మహాత్తరకార్యమును నిర్వహించుట, చాలకష్టమనటకు సందియములేదు. అయినను కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు దృఢచిత్తముతో నీ పనిని చేకట్టవలయును. ఈ పని కొనసాగుచున్న యెడల, శాసనసభల ఎన్నికల గడవిడ ప్రజాదృష్టి నరికట్టజాలదు. వర్గింగు కమిటీవారి సంకల్పము నెరవేరు గాక!

శాసనసభ్యులరాజీనామా: నాయకునిధర్మము

శాసనసభ్యులు కొందరు రాజీనామానిచ్చుట వలన, శేషగిరి ఆయ్యరుగారిలో గూడ కొంత కదలిక గలిగినది. రాజీనామాయందు తమకు నమ్మకము లేకున్నను, తమ పక్షములో అధికసంఖ్యాకులు గోరుచో, తాము గూడ రాజీనామానిచ్చెదమని ఆయ్యరుగారు వ్రాసిరి. గిన్నాలాగా రిందకు ఒడలుజెప్పించు, శేషగిరిఆయ్యరుగారినిమందలించిరి. నాయకుడు తన ఆనుచరులను నడపుటకు మారుగ, అనుచరులు చెప్పినవిధమ న నడుచుట భావ్యముగాదని గిన్నాలాగారి యుద్దేశము. నాయకుని ధర్మము గూర్చి, వీరికి విచిత్రాభిప్రాయము గలదని తోచును. నాయకుడు అనుచరుల యభిప్రాయమును గనుగొని, దానిని తన పక్షమునకు మార్చుకొన బ్రయత్నింపవచ్చును. కాని, ఆనుచరుల యుద్దేశము మారునపుడు, నాయకుడయినను దాని ననుసరించుట భావ్యముగాని, అతిక్రమించుట భావ్యము గానేరదు. నాయకుడు నిరంకుశాధికారి యని తలచుట పొరబాటు. నాయకుడు అనుచరులను నడిపించుటెట్లు సత్యమో, అనుచరులు నాయకుని నడిపించుటయు అటులనే సత్యము. గిన్నాలాగారికి రాజీనామాయందు సమ్మతము లేక బోగా, ప్రతిష్ఠంబలయందంతకన్న సమ్మతము లేదు. గోఖలేహాలులో జరిగిన బహిరంగసభలో, రాజీనామా కంగీకరింపకున్నను, జులై సెషనులో ప్రతిష్ఠంబనల గావించవలయు నని రంగాచార్యులు ప్రభృతు లంగీకరించిరి. కాని ఇది పనికి రాదని గిన్నాలాగారి యుద్దేశము. రాబోవు సభలో ద్వీపాంతరవాసశిక్షను రద్దుజేయవలయు నను తీర్మానము ఉపసాదింపబడునట ఇట్టి యుపయోగకరమగు తీర్మానమును ప్రతిఘటించుట, దోషమని వీరు దెలుపుచున్నారు. చెడ్డ ఏర్పాటులతోపాటు, మంచి ఏర్పాటులను ప్రతిఘటించుటకు మనస్సాక్షుడనటకు గిన్నాలాగారి ప్రతిపాదనమే నిదర్శనము. రాబోవు సామాజ్యశాసనసభలో, ప్రతిష్ఠంబనల గావించు నుద్దేశము సాగిరాదని, సూచనలు దెలుపకనే దెలుపుచున్నది.

బ్రాహ్మణేతర పక్షములు

ఉదకమండలమునుండి అస్సాసియే పెరుగుచున్న వారు పంపిన తంతివార్తబట్టి బ్రాహ్మణేతరులలో రెండుపక్షములు గలవనియు, రాబోవు శాసనసభలో అధికారమునందగున్న బ్రాహ్మణేతరపక్షము వారికి రెండవ బ్రాహ్మణేతర పక్షమువారు ప్రాతికూల్యము వహించెద రనియు, కాలక్రమమున మంత్రపక్షమువారును ప్రతికూలపక్షమువారును బయల్పడుదురనియు, వీరు పక్షపద్ధతులపై తమపనులను నిర్వహించెదరనియు, దెలియగలను. జప్తిను ప్పత్రిక, నాయకులకును అనుచరులకును ప్రీతివిధేయములు గలవని, నిన్నటిదినము లంగీకరించినది. నాయకులు అప్పుడప్పుడు తమ బాధ్యతను వదిలి స్వలాభముకొరకు తమ పలుకుబడి నుపయోగించి అనుచరుల స్వతంత్రాభిలాషలను అణగదొక్కుచున్నారని ఈ పత్రిక ప్రాయశాఛిన్నది. ఇట్టి దుస్థితిని తొలగించుటకు ప్రత్యేక బ్రాహ్మణేతరసమా

వేశము గూర్చవలయు ననియు, దీని కొక కాశాస్తి ట్యూషనును ఏర్పరుపవలయు ననియు, ఇంతవరకు బ్రాహ్మణేతర కార్యక్రమ మొకటి బయల్పడెదలేదనియు, బ్రాహ్మణేతర ప్రచారకు లెటు చేయవలయునో వాటికింతవరకు దెలుపలేదనియు, ప్రస్తుత సందర్భమునా మన చీలిక లేకుండ జేయుట యవసర మనియు, జప్తినుపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. ఈ హెచ్చరిక ఎంతవరకు కొనసాగునో చూడవలయును.

దేశబంధుదాసు ఆగమనము

మదరాసు పౌరుల స్వాగతము

కాంగ్రెసు నాయకులలో నొకరైన, స్వరాజ్యకక్షమున కధ్యక్షుడగు నగు శ్రీయుత చిత్తరంజనదాసుగారు, ఆసామా నాయకు డగు భానుగాలో గూడ కేటియండియము 7-80 గంటలకు బాంబాయి మెయిలు లో మదరాసు చేరిరి. ప్రత్యేక కేడుకోట సంగీరించిరై త్వేఅధికారులు నేడు బొంబాయి మెయిలు మొదటిపాటుభారమునద్దనే అనుంటుచేసిరి. దాసుగారిని జూడటకు స్టేషనుకు ఆకేటలు వచ్చియుండిరి. కిలాఫతు కలంటియరులు వి. ఎల్. కాశ్రిగారి యాజమాన్యమున ప్రత్యేక ముగ కేటియండియ దిశమున కాంగ్రెసు పతాకములతోగూడ స్టేషనుకు వచ్చుటయే గాక బారుబడిరి నిలుచుకొని ఏర్పాటులు చక్కగా నుండు నటుల తోడ్పడిరి స్టేషనుకు మదరాసు అంధ, తమిళ, కాంగ్రెసు సంఘముల యొక్కయు, అంధ, తమిళ, స్వరాజ్యపక్షముల యొక్కయు కార్యనిర్వాహకులు కొందరు వచ్చి సన్మానమునందు అధికారముతో పాల్గొని, స్టేషనుకు మెయిలు వచ్చియు రాక పూర్వమే ప్రజలు “మహాత్మా గాంధీ కి జై దేశ బంధు దాసు కి - జయ” “అల్లా హా ఆక్బరు” అను కేకలు జెచ్చిరి. పాటుభారమునద్ద కలంటియరులును, రైల్వేపోలీసులును, కీటీపోలీసులను ప్రజలనుబారులుగ నిలువ జెట్టినను ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగ నుండినందున, నాయకులు రైలుబండినండి దిగుట కొకింత యాలోచనయ్యెను. రైలులోని యిరిర బాటసారులందరు దిగిపోయిన పిమ్మట, శ్రీయుత ఏ. రంగస్వామి ఆయ్యంగారు, శేంకటరంగం నాయకుగారు, శేమనరపు రామదాసుగారు, వి. ఎల్. కాశ్రిగారు, మరి కొందరు దాసుగారిని శ్రవణమాలాలంపురుల గావించిరి వారికి కర్తవ్యములు మాలలుగూడ జేయబడిన. స్టేషను వెలుకల కాచుకొనియుండిన రెండు రైల్వే గజ్జముల బండియందు దాసుగారును పోకనుగారును నెక్కిరి. వారికెదురుగ నడిచేడిలో శ్రీయుత ఏ. రంగస్వామి ఆయ్యంగారును, టి. ఆదివారాయణ శెట్టిగారును కూర్చుండిరి. వంటియరు లిరువురు చెయ్యి కత్తున జాతీయ పతాకములను బట్టుకొని నిలుచుండిరి. స్టేషనులో బండియొగినిది మొదలు బ్యాండు వాయింక బడుచుండుటచే, ప్రజల సన్మానమున కియ్యక విధమను శోభను కలిగించెను. నాయకులబండి చెయిమెటు చింతాద్రిపేటకుంకెన నేడియరు రస్తామాంటుగోడ్డు, మోజోగోడ్డు ఎల్లియలుగోడ్డుమీదుగఁగిలిట భవనము నకునడచెను “తిలకభవనము” హిందూత్వత్రిక సంపాదకులకు శ్రీయుత ఎస్ కన్నూరిరంగయ్యంగారి స్వగృహము తిలకభవనము చేరునప్పటికి 10 గంటలయ్యెను. అక్కడ శ్రీయుత కన్నూరి రంగయ్యంగారు ఇంకను అనారోగ్యముగనే యున్నందున, ప్రభుత్వమున వారి కుమారుడును, అన్నకుమారుడును, స్వాగత కర్తవ్యంబి లోనికి గొంపోయిరి. దాసుగారు మదరాసులో నుండి దినాలుగు దినములు తిలక భవనమునందే బసచేయుదురు.

తిరుమూరు చర్చివివాదము

కొచ్చిను, మే 28:- తిరుమూరు చర్చివివాదము సంబంధమున క్రైస్తవపక్షముల రెంటిలో శేషమువారు చర్చిలో ప్రవేశించరాదనియు, ప్రభాకాంతి కిది యావత్తేక మనియు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

శ్రీవల్లిభూతా! శ్రీనికులను బేర్చుట అగౌరవింపదనీయు పాద
 పూజలులో రిచుకు మల్కా ఈ గారు తెలియజేసిరి.

అభయశాసనము

కాంగ్రెస్ లిబరల్స్ సభ్యుల ఆక్షేపణ

లండన్, మే 28:— అభయశాసనములను ప్రవేశపెట్టే లక్ష్యమును గోరుటకు పరిష్కరించిన బిల్లును గూర్చి గతవారము ఆంగ్లేయ పరిషత్తులో ప్రవేశపెట్టిన ప్రవాసమున కంపుటచే కలిగిన సభ్యులతో ప్రభుత్వమువారు ఇచ్చుట కంగీకరించినది. ఈ విషయములలో తగవు వచ్చిన నిష్పాత్తిక న్యాయములకి తెలియజేయవలెనని.

ఇంగ్లండులో సుప్రసిద్ధి ప్రవేశపెట్టు ఆర్డర్ : నుండి చేయు నిబంధనలను గూర్చి యోచించుటకు చిన్న ఉపసంఘము నొకదానిని న్యాయములకి నొకరిని అధ్యక్షునిగా చేసి నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

తానెనేన, నికలెక్షన్ తానె బాధ్యుడనని దేశీయవర్గాల ప్రతినిధులుగా అంగీకరించిరి. తనకు తగిన ప్రకారము చేసిన ఇతరుల కెట్టి ప్రమాదము రాదనిరి. ఆభారము అంతను తానె భరించదగినది. అట్లొక జనరలు నిందించి తనను ఎవరును సమర్థించునాడదని సభ వారిని గోరిరి. తానును ప్రీటీ ట్యు ప్రభుత్వమువారును అట్లు చేయుట అత్యంత సరమని తలంచుటచేతను ఇంగ్లండులో తిరుగుబాటు పోషించువారికి సహాయమునర్పించుట ఇంగ్లండులో ఉత్తరవర్తక మగు కుటుంబములను నమ్మకచేతన, ఆమెరికా, జర్మనీ ప్రజలనుండి విరివి వస్తవకారముల ఆయుధములను గట్టుచేయనుండుటచేతను బ్రిటన్ లోనూడ దౌర్జన్యముగ ప్రవర్తించుటకు సంసిద్ధులై యున్నారని తెలియుటచే తాట్లు చేయక తప్పింది గాదనిరి. తాట్లుచేయుటచేతనే ఏమియు రిక్తపాతము లేకుండపోయె ననిరి. తరువాత బ్రిటీషునుగారు కథనంబి పోయి. పిమ్మట సభవారు ఆయన చర్యను దర్శించుటకు పూనుకొనిరి.

బ్రిటీషునుగారు చేసిన నిందారోపణలచే ప్రవాసీకులుగ జేయుచున్న వారిని మరల ఆగ్రహముతో విచారించుటలో అన్యాయము కలుగుననియు అభయశాసనమును ప్రోత్సహించవలెననియు రాంసేమెగ్డొకల్లు గారు తీర్మానమును సుపాదించిరి.

లాయిడ్ జార్జిగారు

బ్రిటీషునుగా రిట్టి చర్యను దీసికొనుటకు తగిన శాసనములు గలవని నమ్మితి ననియు కాని బ్రిటీషుపౌరులను దోషినియనుటకు ప్రవాసమున కంపుటచే కొత్తపుతను దొక్కిరనిరి. ప్రభుత్వమువారు పరిహారము నిచ్చెదమన్న ఏర్పాటును ఖండించిరి. తాము అన్యాయముగ ప్రవర్తించితి మని ఒప్పుకొని మర్యాదగ కెదమనుమ్యులవలె ప్రవాసీకులకగు సత్తుల నీయవలెననియు తేనిపో శాసనములకు ప్రతికూలముగ నుండదననియు తెలియజేసిరి.

లాయిడ్ జార్జిగారు యభిప్రాయమునే ప్రభుత్వము వారంగీకరించెదని రాబర్ట్స్ నిజము ప్రభువు తెలియజేసెను.

రెండవసారి బిల్లును, 297 అనుకూలముగను, 148 గ్యుర ప్రతికూలముగను ఆదరించిరి.

రివిస్ట్యూంకులో సామ్యము ప్రాచియైతము వశపరచుకొనుటచే ప్రయత్నము బ్యాంకుల మూయబడుచున్నది. వారి దగ్గర ప్రజలుగోరు రొఖనక దిచ్చుటకు సామ్యమే. కట్టుకదిన సామ్యము కాబట్టినను గనుల పనివాండ్ర జీతము నిచ్చుట కేర్పాటు చేయబడినది. వేతనములను గనుల పనివాండ్ర కీయకున్న ప్రమాదము వాటిల్లుననియు కొత్తగ కష్టములయే బ్యాంకు నోట్లను మరల కట్టుకుపోరిని అభయము నీయవలెననియు తేనిపో ఎస్సెనుకు ఇక సమాధిము సామ్యము గొని తెచ్చుట మానదననియు ప్రయత్నము బ్యాంకు మేనేజరులు పరానుఅధికారులకు తెలియజేసిరి.

భారతదేశము

మద్యపాన నిషేధము

లండన్, మే 28:— అంగ్లో ఇండియన్ మద్యపాన నిషేధ సంఘమువారి ఎదుట నుకన్యసించుచు శ్రీనివాసకాశ్రి గారిట్లు నుడివిరి:— మద్యపానమునుగూర్చి భారతీయులు భిన్నాభిప్రాయముతో నున్నారు. దానిని అంగ్లేజీలకును మిత్ర సామ్యముగ నెంచుచున్నారు. భారతదేశములో సంపూర్ణ నిషేధముగ నాయుచున్నాను. త్వరలోనే ఇది విజయము గాంచగలదు. అసహమద్యమును రాజకీయజీవనమును కోల్పోయిన పక్ష మద్యపాన నిషేధ సమస్యయైతము తీర్చుటకు నున్నది.

బెల్జియనులు - నష్టపరిహారములు

బ్రాస్, మే 28:— 2000000000 పౌనులను, జర్మను పరిశ్రమలలో మిత్రమండలి పాల్గొనుటచే వచ్చు ఫలితములలో మాటికి 25 నాని ఇయ్యకలెననియు బెల్జియనులు ప్రభుత్వమువారిని గోరిరి.

జర్మనీలో విస్తారము కంపెనీల సేర్పరచి అందులో మిత్ర మండలివారు పాల్గొని ఉత్పత్తిని, విక్రయమును పరిశీలించి ఏర్పాటు జేసెదరు. ఈ యావకముగ నై మొత్తమును రాబట్టువలెనని.

క్రీస్టేటు ప్రభుత్వమువారు 1870 లో ప్రారంభించిన భూమినికొను ఏర్పాటును పూర్తిచేయుటకు 25000000 పౌనులు కావలయునని తెలియచున్నది.

తుర్కీ పోలండు, యునైటెడ్ స్టేట్సువారు తమ ఒడంబడికలను సవరణ జేసికొనుటకు ప్రారంభించుచున్నారు.

ఇంగ్లండు - రషియా

రషియాను రాయబారులను మరలి రమ్మనుట

లండన్, మే 28:— కర్జ్ కేసికాగారు ప్రస్తావించుచున్నారనియు ఏమి జెప్పుటకును ఇంతలో పిలువదని కాదు న్నసభలో రొనాల్డు వక్టీలుగారు తెలియజేసిరి. అవగని స్టాక్ పెషియా శత్రువులనుండి రషియాను రాయబారులను మరల రులి రమ్మను మాట నిజమేనా యనియు, పరిష్కారము సాలభ్యము చేయుటకు దానిని విమగ గనుచున్నారమను మాట నిజమేనా యనియు కెన్వర్తి గారు అడిగిరి.

కొద్దిరోజులలో కంగతు లన్నిటిని తెలియజేసెదనని మాక్స్ గారునిరి.

రషియానుల ప్రత్యుత్తరము ఒక సోనియటు ప్రచారము ఈ తప్పు తక్కినవానియందు తృప్తికరముగ నున్నదని బ్రిటీషు మంత్రివర్గమువారు తలచిరి. ఏరు త్వరలోనే రషియానులకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెదరు.

బ్రిటీషు ఇనుపవారి పనివాండ్రు తమవేతనములను పెగ్గించుటకు ఒప్పుకొనుటలేదు.

ప్రత స్తమైన బందరు మూమిడిపండ్లు జపాంగీరు, ఇయముతసండు, నానాకుపసండు బజారులో నన్న భరితకారము కష్టముచేయబడును. వలయువారు అధ్యాన్యులతో ఆర్థిక పంపకలెను.

చె. వెం. నరసింహారావు ఖాదీనిలయము. (775) మచిలీపట్టణము, కృష్ణాజిల్లా

ఒక కన్నపు దొంగను నమ్మవచ్చును

ఒక బజారు కప్పతాళమును మాత్రము నమ్మవచ్చు, మిరిచ్చుకామునైన భరతు ఒకవార్షీని కప్పతాళము వచ్చును. అలమరాలు, తలుపులు, యినుప పెట్టెలు, ట్రంకులు మొదలగు వాటికి తగినవి. క్యాటలాగునకు భరతు వ్రాయుడు. VARSHNEY METAL WORKS, ALIGARH

బెజవాడ మైలవరంహాలులో ఒక అటమూత్రమే శుక్రవారము 1-6-23

శ్రీరామవిలాససభ: తెనాలి

ప్రతాపరుద్రీయము

తాత్రి గం 9-30 అకు ప్రారంభము

యంగంధరుడు:— బ్ర. చార్లెస్ గోవిందరావు, సుబ్బారావుగారు, యల్. యమ్. యస్.

ప్రతాపరుద్రుడు, పేరిగాడు:— బ్ర. పెద్దిబిట్ట వెంకటాచలంధరరావుగారు, బి. యె. బి. యల్, ప్రొజెక్టు వక్టీలు.

తేట్లు:— 2-8-0, 1-8-0, 1-0-0, 0-8-0, 0-4-0
శ్రీలఘు:— 0-0-0, 0-4-0.

జె. బొబురావు, ఆనం మేనేజరు.

నాతావరణస్థితి

1923-సం॥ మేనెల 30-వ తేది మధ్యరాత్రులు

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	ఏప్రిల్ 1-వ తేదీనుండి వర్షము	మే 1-వ తేదీనుండి కామగమనవర్షము
గోపాలపురం	69.0	81.0	...	0.55	2.17
కోనాపురం	97.7	71.8	...	8.87	0.37
విశాఖపట్నము	91.5	84.0	...	2.82	0.20
కాకినాడ	105.7	85.4	...	0.60	1.42
మచిలీపట్నము	102.6	84.2	...	0.14	1.77
గుంటూరు	109.6	88.5	...	1.54	1.41
కర్నూలు	105.1	81.9	...	2.50	0.98
బళ్లారి	104.7	78.1	...	2.17	0.47
అనంతపురం	105.8	81.1	...	1.42	1.28
కడప	109.2	87.4	...	0.42	1.51
నెల్లూరు	106.9	83.1	...	0.27	0.89
మద్రాసు	96.2	81.4	...	0.08	1.52
కడపూరు	96.8	80.2	...	0	1.81
నెల్లూరు	105.6	80.0	...	0.77	2.41
సేలము	98.9	72.7	...	6.31	0.97
కోడంబత్తూరు	98.2	71.8	0.14	2.44	1.29
తిరుచనాపల్లి	108.2	77.4	...	1.24	8.57
నాగపట్నము	96.7	80.8	...	0.18	1.97
పుదుచ్చోరు	102.5	79.1	...	0.57	8.21
మధుర	100.2	78.9	...	1.81	8.58
పాంబన్	92.1	79.2	...	0	2.48
తిరునల్వేలి	2.14	1.89
తిరువేంగుడు	85.6	79.6	0.04	1.78	10.69
కొచ్చిన్	88.8	77.1	0.87	6.80	94.6
కాలికట్టు	91.2	79.5	...	2.81	9.02
మంగళూరు	92.8	72.5	0.08	8.22	8.69
కెంగునూరు	91.8	81.0	0.24	6.79	1.29
నాస్సక్	91.4	67.5	0.08	4.20	2.87
మేకలూరు	82.6	62.5	1.49	7.58	0.89
కెయూరు	108.8	80.7	...	1.07	0.64
మైదానాబాద్	107.8	84.0	...	0.97	1.02
కాల్వార్	92.8	81.6	...	0.26	8.04
తత్తుగిరి	89.9	80.8	...	0	1.18
బొంబాయి	91.8	82.2	...	0.02	0.70
మోలాపూరు	111.2	88.5	...	0.81	1.09
కోడకనూరు	69.4	5.61	0.06	11.29	1.26
ఉదకమండలము	72.5	50.5	0.61	8.57	0.55

సర్కారులలో దక్షిణమున ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. ఉత్తరమున మబ్బుగ నున్నది. గుంటూరులో తగటి కడిమి 5.4 డిగ్రీలును, కోనాపురము, కాకినాడలో 4 డిగ్రీలును మామూలు ప్రయాణముకంటె హెచ్చుగనున్నది. విశాఖపట్నములో రాత్రికడిమి 8.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్లో ఆకాశము నిర్మలముగనే యున్నది. తగటి కడిమి 4.2 4.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపూరు, అనంతపురంలో రాత్రికడిమి 4.9 5.7 డిగ్రీలు ఎక్కువగ నున్నది.

కర్నాటకము కడపూరులో మబ్బులు గాఢముగనున్నవి తక్కినవోట్ల నిర్మలముగ నేయున్నది. నెల్లూరులో తగటికడిమి 2.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మద్రాసులో 3.7 డిగ్రీలు తక్కువ.

హైదరాబాదులో ఆకాశము కొంచెము మేఘావృతమై యున్నది. తగటికడిమి 5.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ. హైదరాబాదు లోను రాయచూరులోను రాత్రికడిమి 3.9, 2.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ స్థానికచినుకులు తుపాను అందగచ్చును.

ఎన్. ఆర్. యు, సామూరు

కాతావరణ వాస్తవము

డిఫర్ రిపోర్టు

మంగళాశివరాత్రుల సమయమున డిఫర్ రిపోర్టు ఏకైక మను విధింపబడుటలేదనియు ఇండియాదేశమున డిఫర్ రిపోర్టును విధించు వాస్తవమును సమయమును గురించియు అందుచే శ్రమ గిరి అయ్యురగారి బిల్లు కామోదించగలననియు తీర్మానించిరి.

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

శ్రీమంత్. సి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు

ఈ సభ్యత్వము కాసనసభల ఎన్నికలు జరుగును నాన నా ఎన్నికలలో ఎవరును ఎన్నుకొనబడకుండుటకే గయో కాంగ్రెసులో బహిష్కరణ తీర్మాన ముమోదించబడెను. ఇప్పుడు బా.బా.యిలో స్థాయిసంఘసభలో గమధాన తీర్మాన ముమోదించబడుటకే గయో తీర్మానము తీసివలక రద్దుపడి పోవుచున్నది. ఆ తీర్మానమును అమలు జరుపుటకు ఏమిలేకంద జేసి ఆ తీర్మానమును చెట్టు చెడకుండు ననివలెను చెప్పబడి వట్టి బూటకము. భార్యభర్త అవిచారణలన తప్పక యీ కాంగ్రెసు తీర్మానమును బొంబాయి స్థాయిసంఘ తీర్మానమును లెంతును ఏకకాలమున నమలులో నుండజాలవు. స్థాయిసంఘ తీర్మానమును జేసియు లామోదించినవో మరల దీక్షంబరులో మహాసభ జరుగువరకు గాని అటుపిమ్మట మరెంత కాలము గూడ జరుగువరకు గాని జేసియులు జరుపవలసిన కార్యవిధానము - స్వరాజ్యపక్షమువారు యిండియా ప్రభుత్వ సామ్రాజ్య చట్టమునకు చేసిన సవరణల నాలించియుట తప్ప - మరేది యును కనడదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు లోక మెట్లు తరువాత పోకమెట్లుగా జేసియులను అభ్యంతికే కొనిపోవుచున్నార. ఈ అభ్యంతిక మెచటనో ఆగకతప్పదు.

స్థాయిసంఘమునూ రామోదించిన గమధాన తీర్మానమును జేసియులు తిరస్కరించి గయో తీర్మానము పట్లనే విధేయతను చూపించవలెను."

కొన్ని రాష్ట్రములలో ప్రత్యేకములగు ససందర్భముల వలన కాసనసభల ఎన్నికలను బహిష్కరించుట సాధ్యపడదని నే నెరుగుదును గాని జేతమునం దన్ని రాష్ట్రములలోను ఎన్నికలను బహిష్కరించుట గుర్తి ప్రచారము జరుగగూడ దను వాదమునకు నేను గమ్యంతింజాల నని రాజగోపాలాచారిగారు ప్రతికలకు వ్రాసిరి. (అ. ప్రెసు)

బర్మావారి అభిప్రాయములు

బర్మా జాతీయవాదులలో కాసన సభలకు వెళ్లవలె ననువారు స్థాయిసంఘ తీర్మానమున కామోదమును చెలిపిరి. బర్మా అబ్దుల్ హక్, సను, న్యూబర్మా, మున్నగు ప్రతికల గూడ గమధాన తీర్మానము నామోదించెను. బర్మారాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము బర్మావారి ప్రతిఙ్గితసభగాను గాన ఆసంఘము వారి తీర్మానము ప్రమాణము కాదని న్యూబర్మా ప్రతిక వ్రాసినది.

రికలెండు ఉత్తమాగారి అభిప్రాయము వ్యక్తి అభిప్రాయ మేగాని బర్మావారి అభిప్రాయము కాబారు. జేతమున ప్రచారమును విరమించకుండు కాసనసభలలోగూడ ప్రచారమును జరుపుట కవకాశముకలదు. బర్మాలో జాతీయవాదులు కాసనసభలో నేకీభవించి ప్రతిఙ్గించుటచే దొరతనమువారు ప్రజల కోరికలను మెచ్చవలసినవారైరి. వారు కాసనసభలను బహిష్కరించినవో ఆ సదుపాయములను దొరతనమువారు చేసియుండరు. ఆని బర్మా కాసనసభలో జాతీయవాదుల నాయకులగు మాంగు పూగారు నడిపిరి.

ఇండియాలోని ఆసహాయవాదులలో కలెనే జాతీయ వాదులలో గూడ బహిష్కరణన కూలరు కాసన సభాను కూలరు ప్రయత్నములకు నిరోధములను కలిగించకుండిన చాల వాగుండెడిది అనుకులురును ప్రతికులురును గూడ స్వరాజ్యమునే కోరుచున్నారు. ఉత్తమాగారి అభిప్రాయమును బర్మా వారిలో హెచ్చుకుండి ఆమోదించరు అని బర్మా కాసనసభ ఉపాధ్యక్షుడు వాచే గారు నడిపిరి.

బర్మావారు కాసనసభలలో పనిచేయుట కవకాశము నిచ్చి పరిక్షించుచున్నార గాన నపుడే ఉత్తమాగారిటుల తెలుపగూడదు అని వాకును (యిండి వెండెంటు) గారు తెలిపిరి.

ఆసహాయద్యమ విధానమును పూర్తిగా సాగింపజాల నపుడు కాసనసభలకు వెళ్లి ప్రయత్నించుట మంచి పనియగును. కాసనసభల ఎన్నికలకు నిలుచుటలో భారతీయులందరు నేకీభవించినవో స్వరాజ్యసంపాదనము కడుగులభ మగును. బర్మాలో కాసనసభానుకూలకు ఉత్తమాగారిత్వము వారు నిరోధము కలిగించుచున్నను స్వల్పకాలములోనే కాసన సభానుకూలకు చాల కార్యములను సాధింపగలిగిరి. జరిగిన వనిని బట్టుచూడ బహిష్కరణవాదు లింకవలెనే చేసిన జేడియును కన జడదు. కాసనసభలకు వెళ్లినవారు వాగుగా పని చూపించగలిగిరి. బహిష్కరణవాదులు కాసనసభానుకూలకు నిరోధించుట ధైమ వానిని నింపించుటతోను మూర్ఖమై కాలమును గడపు

చున్నారు. కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభలో గమధాన తీర్మాన ముమోదించబడుటవలన బర్మాలో తనపక్షమునకు బలము తగ్గ నని ఉత్తమాగారు భయపడియుండరుని బర్మా జాతీయ విద్యార్థ సంఘకార్యదర్శి ఓక మైకుగారు తెలిపిరి. రంగూను డెయిలీ న్యూసు ప్రతిక గూడ నటులే వ్రాసినది. (అ. ప్రెసు)

స్థాయిసంఘ సభాంత్యసమావేశము

28-వ తేదీని సాయంత్రము 4 గంటలకు బొంబాయి లో భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభాసమావేశము జరమింప బడెను.

తిలకు నిధి

50 శేలమంది వలంటీరులను తిలకునిధికి 25 లక్షల ధనమును పూర్తిచేయుటకు జూలై నెలఖరవరకును గడువివ్యతి బడెను.

క్రొత్త కార్యసంఘము

ఈ సంఘము రెండుదినముల క్రిందట నెన్నుకొనబడినను అప్పుడే నాలుగుసారులు కార్యసంఘసభలు జరిగెను. ఖద్దరు కాఖా డైరెక్టరుగా నేటుజమునాలాలు బజాజుగా రేపనచేయ వలె నని కార్యసంఘమువారు తీర్మానింపగా నందులకు బజాజు గారు దయతో నంగీకరించిరి.

టైముస్ ఆఫ్ యిండియా

గమధాన తీర్మానము నామోదించుటనుగూర్చి 28 వ తేదీని యీ ప్రతిక ప్రధానవ్యాసమును ప్రకటింపెను. స్వరాజ్యపక్షమువారిని ఎన్నికలలో ప్రతిఙ్గించుటకు మితవాదులు వట్టి ప్రయత్నములను చేయవలెనని ప్రోత్సహించుచు ఈ తీర్మానమును నిరసించుచు మామూలు ధోరినే ఈ ప్రతిక తన ఆసహాయము వెల్లడించెను.

ప్రజల ఆమోదము

ఈ తీర్మాన ముమోదించబడినందులకు ప్రజలలో చాల మంది సమోదమును వెల్లడించిరి.

స్వరాజ్యపక్షము

27 వ తేదీని దానుగారి అధ్యక్షతక్రింద బొంబాయిలో స్వరాజ్యపక్షమువారి సభ జరిగినది. మన వాగ్దానమును కొంచె మైన తప్పకుండ స్వీకృతమువారు పనిచేయవలెనని దానుగారు హెచ్చరించిరి.

నాయకులు నాగపూరు వెళ్లిరి

శ్రీయుతులు నేటుజమునాలాలు బజాజు, రాజగోపాలాచారి, ప్రకాశంగారు మున్నగునాయకులు కొందరు 29 వ తేదీని బొంబాయినుండి బయలుదేరి నాగపూరు వెళ్లిరి. వారము రోజులలో ప్రకాశంగారు మరల చెన్నపురికివచ్చెదరు. జేతభక్త కొందా వేంకటకృష్ణయ్య, డాక్టరు కట్టాభిషేకారావుయ్య, శ్రీ య్యత గజవల్లి రామచంద్రరావుగార్లు 29 వ తేదీని బొంబాయి నుండి బయలుదేరిరి. శ్రీయుత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు 29 వ తేదీ రాత్రి బొంబాయినుండి చెన్నపురికి బయలుదేరిరి.

ప్రజర రు

జమునాలాలు బజాజుగారు రాజీనామానిచ్చినందున వారికి బదులుగా ఓమరు సోభనిగారు కోశాధికారిగా ఎన్నుకొన బడిరి. (స్వరాజ్య).

ఎంత ద్రోహము

(నర్సేంటు ప్రతిక)

నిండుకాంగ్రెసు మహాసభయందు ఆమోదించబడిన తీర్మానములను నిరాకరించి ప్రతికూలమగు తీర్మానములను గాదించు అధికారమును 96 మంది యావచ్చారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు ఆరోపించుకొనిరి. ఇట్టి విచారితచర్యను విమర్శించ వలసి వచ్చినపుడు కార్యముతో వ్రాయుట అసాధ్యము. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకై ఎన్నుకొన బడిన ఈ 96 మంది సభ్యులు తమ కృత్యములకు విరూధముగ ప్రకర్తించి ద్రోహమున కొడిగట్టికొనిరి. బంకు సిన్హ తేక తమ వెనుకటి వాగ్దానములకు విరూధముగ ప్రకర్తించుచు కాంగ్రెసుప్రతిష్ఠ, కాంగ్రెసునిర్మాణమును, కాంగ్రెసు సాంప్ర దాయమును నిర్లక్ష్యపరచిరి. రాజకీయసంఘము లవలంబించ వలసిన కర్మములను వీరు సరకుచేయలేదు. ప్రజాపరిపాలనా ప్రధాన కర్మములను గాతకి ఎదురగట్టిరి. ఉన్నతాశయములు గల భారతీయులుకలంబుకొనవలసినట్లు వీరినిగర్హించి. జాతీయో ద్యమ సాంప్రదాయములకు విరూధముగను ఉద్యమాభివృద్ధికి

ఆటంకముగను వీరి తీర్మానముల ధర్మము పరిణమింపగలదు. ఇంతేకాదు, క్రమశిక్ష, నిగ్రహము, నాయకుల ననుసరించి అనుచరులు ప్రవర్తించుట రాజకీయోద్యమముల విజయమునకు ప్రధానములు. ప్రతినిధులు ను నాయకులు ను అగు ఈ 96 మంది వైధ్యములకు విరుద్ధముగ ప్రకర్తించుటచే రాజకీయోద్యమ స్థానమునకు గొప్పహాని కలుగ జేసినవారైరి. నిర్లక్ష్యభావముతో వీరు కాంగ్రెసు మహాసభ తీర్మానములను త్రొసివైచి వేరు విధమున తీర్మానించి యున్నారు. ఇకను యావచ్చారత కాంగ్రెసుసంఘము వారి తీర్మానముల ననుసరించి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము వారు ప్రవర్తించవలయు నని, కాంగ్రెసు మహాసభ తీర్మానము లనే నిర్లక్ష్యపరచిన వీరు ఏముగము వెల్లుకొని చెప్పుగలరు. జిల్లాసంఘములు రాష్ట్రీయసంఘముల ఉత్తరువులకు భ్రాబడి యుండవలయుననియు, ప్రచారములు కాంగ్రెసుప్రమాణమునకు బదులయి జిల్లాసంఘాధికారుల ఆజ్ఞల ననుసరించి ప్రవర్తించు చుండవలయునని ఏ రేముగము వెల్లుకొని కానించగలరు. ఉన్నతమగు సంపూర్ణజీవితము పొందుటకు సమిష్టి ప్రయత్న ము, స్వార్థత్యాగము క్రమశిక్ష అవసరమను నకాశమును వీరు గ్రహింపజాలకపోయిరి.

మొండి పట్టుదలయే (శ్రేష్ఠమనియు, నిరంకుశాధికార కృమే నాయకలక్షణ మనియు వీరు తమ ప్రవర్తనములకు ప్రకటించి యున్నారు. నాయకుల జేమి చెప్పినను మారువలకక, వేదప్రమాణము వలె పారు లందరు అంగీకరింప వలయుగాబోలు. జేతాభ్యుదయమునకు పాటుపడువాడు తమ స్వస్వమును పరిత్యజించ వలయుననియు, ప్రజాభిప్రాయముల పట్ల నిర్లక్ష్యము, స్వాతిశయభావము విడవడవలయు ననియు ఎవరో బుద్ధిహీనులు పిరికిపందలు అభిప్రాయపడిన అభిప్రాయ పడవచ్చును. స్వరాజ్యపక్షమువారు మాత్రము ఇట్లు అభిప్రాయపడరు. నాయకులుచెప్పిన మాటలు పారులనివకుండిన నాయకులు మురిగి మూలకూర్చుండ వలయు ననియు, తమ ఉత్తరువులను జేతమంతయు అంగీకరించు వరుతువైననే నాయకులు వచేయు ననుక్రొత్తనూతనులను ఈ పక్షమువారు ప్రతి పాదించుచున్నారు.

యావచ్చారత కాంగ్రెసు సంఘపు సేరట జేతమునకు క్రొత్త రాజకీయనూతనులు తెలుపబడినది.

కాసనసభ ప్రవేశమువలన లాభసవ్యములను గురించి ఆలోచించుట కిది సమయముకాదు. ఈ సమస్యపై ప్రజాభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకు ప్రత్యేకకాంగ్రెసు మహాసభను జరుపవలయునను సలహాను కాంగ్రెసు కమిటి వారి నిరాకరించివారు. స్వరాజ్య పక్షము వారిక వింత కార్యక్రమమును తయారుజేసి స్వరాజ్యమును సంపాదించ తీర్మానించుకొనినారు. తమ కార్యక్రమమును ఇతరులు విమర్శించుటను వారెంతమాత్రము సహించరు. జేతాభిప్రాయమును తెలుపు కాంగ్రెసు మహాసభ వీరికార్యక్రమమును ఆక్షేపించినను, వీరెంత మాత్రము లక్ష్యము చేయరు (బిటి షు వారు, ప్రెంచి వారు ఆమెరికనులు వారు వారు తమ జేతములందు అనుభవించుచున్న విధముననే భారతీయులు కూడ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము అనుభవించు విధమున స్వరాజ్యము స్థాపించ ఈ పక్షమువారు ప్రయత్నించుచు న్నారు. కావున జేతీయుల అభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగ మనము ప్రకర్తించుచున్నామే అను స్వల్పవిషయమును పేరెంత మాత్రము లక్ష్యము చేయరు.

గతమునకు వగుచుట అసహాయవాదులకు భావ్యముకాదు. కాని కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానములను చూచి ప్రతికాంగ్రెసు సభ్యుడును చింతింపవలసినసమయము వచ్చినది. "ప్రకృతి కోపాహి సర్వకోపేభ్యో గ్రిహం" అనువిధమున ప్రజాకోపము అన్నికోపముల కంటెను బలవంతమైనది. ప్రజల అభిప్రాయములే మూకాధారముగ భావించెదమనియు, తమ స్వంతఅభిప్రాయము తెల్లున్నను జేతపుడట్టుములను అనుసరించెద మనియు పూర్వపు సాందూరాజులు కట్టాభిషేక సమయమునం దు వాగ్దానము చేయుచుండెదవారు. "నేను బ్రతికియుండుట గొప్పవిషయముకాదు. జేతీయుల జేతముకొరకు ఎల్లపుడు పాటుపడుచు జాతర్యమును నిర్వహించుట ముఖ్యమని" ప్రఖ్యాతి గాంచిన ప్రెడెరెట్ డిగ్రేటు తెచ్చెను. కాని ఈజాతీయ సర్వగా మము నందిరి సందిగ్ధసమయమున భారతజేత నాయకులు కొందరు ధర్మమార్గమును విడవడ సమకట్టుచున్నారు. జేతీయులు స్పష్టముగ ప్రకటించి న అభిప్రాయముల తృప్తి కరించి కాంగ్రెసుప్రతిష్ఠ కాంగ్రెసు గౌరవమునకు భంగము కలుగ జేయుచున్నామి. జాతీయ భావోన్నత్యముతో కూడియున్న మనరాజకీయ నిర్మాణమును మూలచ్ఛేదన మొనర్ప యత్నించుచున్నారు.

గౌరవనీయ గౌరవము

రాజమహేంద్రవరము

రాజమహేంద్రవరమునందు నివసించు గౌరవనీయ గౌరవములయొక్క గౌరవమును ౧౯౨౧-౨౨ సంవత్సరపు వార్షిక నివేదిక మా కార్యాలయమున జేసెను. ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి గౌరవమును సీగ్రం ధారయ్యాభివృద్ధి ఉత్సాహకరముగానున్నదని వెలుపరచుచున్నది. రాజమహేంద్రవరమున ౧౯౦౦ నుండి స్థాపించబడిన పుస్తకభాండాగారమున ౧౯౧౦ నుండి స్థాపించబడిన పుస్తకభాండాగారమున ౧౯౨౦ జనవరి ౨౨ వ తేదీనందును సమగ్రముగా పరిశీలించి గౌరవనీయ గౌరవమును పేరుతో పరిశీలించుచున్నాము.

౧౯౨౦ - ౨౧ సంవత్సరమునందు ఈ భాండాగారమున ౭౭౯౯ సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములును, ౩౩౯౦ అంగ్లాది పాశ్చాత్య భాషాగ్రంథములును ౩౦౧ తాళపత్రగ్రంథములును ౨౦ హిందీగ్రంథములును గలవు. అంతిమంగా ఆంధ్ర దినపత్రికలు రెండున్నవి, ౭ అంగ్లాది పత్రికలు, 7 అంగ్లాది పత్రికలు, 10 అంగ్లాది పత్రికలు ముద్రణముచేసినవి ౧౯౨౧ - ౨౨ సం॥ 10 అంగ్లాది పత్రికలు ముద్రణముచేసినవి. ఈ వర్షమున సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథముల సంఖ్య 7799 నుండి 80౦౦ వరకును అంగ్లాదిగ్రంథములు 3881 నుండి 4979 వరకును హిందీగ్రంథములు 30 వరకును అభివృద్ధి పడెను. ఈవత్సరమున గ్రంథాలయ చందాదారుల సంఖ్య ౨౭౯ వరకు గలదు. చాల విదేశీయ ప్రభుత్వములవారు తమ నివేదికలను గ్రంథాలయమున కుచితముగా నొసగుచున్నారు. భారత దేశమున రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను స్వదేశ సంస్థానములను తమ నివేదికలను నుచితముగా నొసంగి ఆదరించుచున్నది. రాజమహేంద్రవరము, బొంబాయి, చెన్నపట్నము, వాషింగ్టన్, లండన్, బోస్టన్ లందు కొన్ని ప్రయత్న సంఘములు తమ ప్రయత్నముల నీ గ్రంథాలయమున కుచితముగా నొసంగి ఆదరించుచున్నందులకు ఆంధ్రము కృతజ్ఞులగుచున్నాము. ఆంధ్రదేశమునందున్న గాక ఇతరరాష్ట్రములందున్నవి, విదేశములందున్నవి నీగ్రంథాలయమున కుచితముగా గ్రంథముల నొసగుచున్న ప్రత్యేక కృషిలయెడలగూడ ఆంధ్రము తమ కృతజ్ఞతను వెలుపరచెను.

గ్రంథాలయ కార్యము

గ్రంథాలయమునందు కలిగినందును సగటున 75 గురు చదువుకొను చుండురు. ఆంధ్రదేశమున నితరమంది ప్రతిదిన మొక్కపట్టణమున గ్రంథాలయ కార్యమునందాసక్తి కలిగియుండిన విషయమే గ్రంథాలయముయొక్క అభివృద్ధిని కల్గి సామర్థ్యములను, అక్షరజాతీని, పరిపాలకుల యుత్సాహమును సువిదిత మొనర్చుచున్నది. గ్రంథపఠనమున శ్రీలెక్కలయల్పముగా గనుబరచుచుండు అభివృద్ధి నూచకము. గ్రంథాలయమువారు పాఠకులకు గ్రంథముల నొసగుటయందే గాక, భాషాభివృద్ధి కరములను దేశాభివృద్ధి కరములను విషయములందు పాఠకులకు ఏర్పాటుచేసి ప్రజలయందు దృఢభావముగ జేయుటయందు గూడ తమధర్మమిమిడియున్నదని గ్రహించుట సంతోషదాయకము. ౧౯౨౦-౨౧ సం॥లో ఆంధ్రభాషావిషయములందు ఉపన్యాసములను ఏర్పాటుచేసి జరిపించిరి. చి. వీరభద్రరావుగారిచే, ఆంధ్రమతసాంఘిక పరిణామమును గురించి ఒక ఉపన్యాసము నిర్వహించిరి. ఆంధ్రభాషాసేవకులకు శ్రీ శ్రీ ది. తిరుపతిశాస్త్రి, కో. హనుమంతరావు పంతులు, గార్ల ఆస్థానములను కనచుచు సభలజరిపిరి: ౧౯౨౧-౨౨ సం॥ నందు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమును గురించి నివేదికను తయారు చేయుట కొక యుపసంఘము నేర్పాటుచేసిరి. ఈవిధముగ నీగ్రంథాలయములందు సర్వవిధముల ఆంధ్రభాషావిషయములందు సేవలు చేసిరి. ఆంధ్రదేశమున కెల్ల నాచీ గ్రంథాలయములకు నచ్చుట పరిశోధన (రిసెర్చ్) గ్రంథములుగూడ సమకూర్చి ఏర్పాటుచేయుటకే గ్రంథాలయమువారు ప్రయత్నించు చుండిన విషయమొకటి కెల్ల సంతోషము నొడగూర్చుచున్నది.

ఒకలోపము

ఆంధ్రదేశ నాచీ గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనము లేదని వెలుపరచినప్పుడు ఆంధ్రుల కీర్తికి తగియుండలేదు. ఇందులకు భూమి నివారక కొనియిడిరి. స్వంతభవన నిర్మాణమున కాలపు తెల్లయను వివిధ సహాయ మొనర్చుట విధియొచ్చును. ప్రత్యేకభవనముననే గాక ఆదర్శపూర్వములలో గ్రంథాలయము నుంచుటకు ప్రత్యేకభవన మానకృత్యమును విషయ మెల్లరకు

జరపించుట ఇట్టి గ్రంథాలయమును ఆంధ్రదేశమున కొనిగొని గ్రంథాలయ నిర్మాణయెడలను రాజమహేంద్రవర వాస్తవ్యులయెడలను, సహాయులయెడలను, ఆంధ్రదేశమున కెల్లరకు తమ కృతజ్ఞతను వెలుపుచు నీలోపమునుదీర్చి ప్రోత్సహించుటగాక యిది గౌరవముగాదు.

* * * *

ఒక విన్నవము

కరమపరిశ్రమను, భారతదేశభాగ్యదయచిహ్నమును, స్వరాజ్య సంపాదనమునకు వలయు విజ్ఞానమును వెదజల్లుటయొక్క నగు గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క ప్రయోజనము మీరెరిగినదియే. ఆంధ్రదేశమున నీగ్రంథాలయోద్యమమునకు గౌరవనీయ గ్రంథాలయ మొకవిధముగ ఒట్టుకొమ్మ యని చెప్పవచ్చును. గౌరవనీయ గ్రంథాలయము గ్రంథాలయములకు నేమో యెరుగని 1900 సం॥లో స్థాపించబడి, యిప్పటికి కుమార రెవరదిరెండు సంవత్సరములనుండి దేశసేవ జేయుచున్నది. కాలప్రాచీనతబట్టియు, గ్రంథసంఖ్యబట్టియు, జనోపయోగముబట్టియు, సర్వవిధముల నీ భాండాగారము చెన్నపూరి రాజభానిలో ప్రజలచే సహజముగా గ్రంథాలయములలో సగ్రహణము నభిప్రాయించుచున్నది. దీనియందు దిప్పటికి పదునైదువేల సంస్కృతాంధ్రాంగ్లాదిగ్రంథములు, వాఙ్మనందల తాళపత్రగ్రంథములును కలవు. తాళపత్రగ్రంథములలో కొన్ని యనుదీర్చుటలైనవికలవు. ఇన్ని వచనకృత్యములనుండియు, పత్రికలను, కరపత్రములను బ్రయోజించియు, శ్రీలెక్కలనుచితముగా వారిగూర్చుట గ్రంథముల నొసంగియు, బహుమతిపత్రములగావించియు, దేశాభివృద్ధి కరములను, దేశోద్ధా కములను సుపర్యాసముల నిర్వహించియు, సేవకవిధముల ప్రజాసేవ జేయుచున్నది. సాంకేతికనము లేకుండుటచే నిది బాగుగ నభివృద్ధి గాంచు నేరకున్నది.

గ్రంథాలయ స్థాపనముబట్టి రాజమహేంద్రవర పౌరుల కెక్కువ యుపయోగపడుచున్నది. చాలవర కాలగ్రంథాలయములను, కొంతవరకు కెక్కువ భారతీయులకునుగూడ సుపయోగపడుచున్నది. అందుచే దీనిని పోషించు భారమొక్క రాజమహేంద్రవరమువారిదేకాక ముఖ్యముగ ఆంధ్రదేశమువారి దందరిదియు నైయున్నది. గ్రంథాలయమునకు పరిశ్రమగౌరవనీయమున నీవరకే తగుస్థలమును కొనియిడుటచే భవననిర్మాణమే కొరతపడియున్నది. భవననిర్మాణమునకై ఆంధ్రదేశమునందంతయు, దేశముయొక్క మరెవరభాగములలోను చందాలు వసూలుచేయుటకు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. పుస్తకములు కాని, వీరు వాలుకాని మరెవరయితర రూపములకాని చేయుసహాయము వందనములతో స్వీకరింపబడును. ఎల్లరును దీనికి యధాశక్తిని సాయపడవలయునని కోరుచున్నాము.

స్వామి కుప్పారావు, రాశీశాస్త్రిని నాగేశ్వరరావు. (దివాన్ బహద్రుడు) మొదల రామచంద్రారావు, భోగరాజు కట్టాభిశేకారామయ్య, (దివాన్ బహద్రుడు) దుర్రేటి శేషగిరిరావు, గజబ్బి రామచంద్రారావు, ఏ. టి. పాపర్, అచంట లక్ష్మీపతి, (దివాన్ బహద్రుడు) చిత్రపు వెంకటాచలం, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి (రావుసాహెబ్) గిడుగు వెంకటరామమూర్తి, దుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశరావు, జయశ్రీ రామయ్య, భూపతి రాజు, వెంకటపతిరాజు.

అంగ్లేయుడు సొమ్ము నవహరించుట

బెంగుళూరు, మే 28:— ఈ దినమున న్యాయమూర్తి జస్టిసుగారియెదుట, కాంటన్ మెంటు పోలీసువారు తెల్లనెంటు పోలీసుగారిపై సొమ్ము నవహరించిన నేర ముగిసింది. ముద్దాయి మాసానివ లాడియ దు కొకాధ్యక్షుడు. తెక్కులను తక్కువపెట్టి యొసర్చి 959 ల నవహరించెని నేర ముగిసింది. ముద్దాయి రిమాండులో నుంచబడెను.

పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుపై కేసు

కాలిక్ట్, మే 29:— పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు రా. బ. నీలకంఠము నాయుడు అను నాకడు మాపిళ్లలను బెడదించి లంచములు పుచ్చుకొనెనని నేరముక్తిండ్ జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కేసు నేర్పరచెను.

ఒక ఆయిలు ఎంజినును కొనునప్పుడు

8/ విడిభాగములు కావలసినప్పుడు దొరకుగా అను విషయమును దృఢముగ తెలుసుకొనుడు. వెంటనే ఎంజినువిడిభాగములన్నిటిని మద్రాసునందు విరివిగానియత చేసియున్నాము. BEST & Co Ltd, Post Box No 63 Madras

ఇరిగేషనుబిల్లు చర్చ

సమావేశము ముగియుట

ఉదకమండలము, మే 29:— ఇరిగేషను బిల్లులు చర్చించుటకు సమావేశమైన సభమువారు గతదినము మధ్యాహ్నము లెందుగంటుట కార్యక్రమమును ముగించిరి. నీటి సరఫరా లోపమువలన రైతులకు గలిగిన నష్టముల నిర్ణయించి చెల్లించు లేటు సరిగ జరిగెనారేయ. ప్రతిరోజున కచ్చు నికరలాభమునకు 20 రెట్లుకే మొత్తము నిల్లు చెల్లింప వలెనని సంఘము వారు నిర్ణయించిరి. అరసరకుకు మరచుకుట నొసర్చుటనైన విషయములం దాయాప్రాంతములలో కూలిపని జేసి జీవించు వారు వచ్చి పనిజేయవలెను. వారికి మామూలు లేటు వసనరించి ప్రతిఫల మొసగవలెను. కుడిమరచుకు సందర్భమున చిత్తు బిల్లునందలి నిబంధనలం దెట్టి ముఖ్యమగు మార్పుల నొసర్చుకొను సంఘమువారు రంగీకరించిరి. ఇరిగేషను పంచాయతీలు బోర్డులు మొదలగు విషయములను గూడ అంగీకరించిరి. అనకట్టలవలన నీటి సదుపాయముల నిర్మించు సందర్భమున చిత్తుబిల్లునందలి నిబంధనలను వదలివేయ వలెనని తీర్మానించిరి. బిల్లునందు వివరింపబడిన కొన్ని సేవములకుగాను కృత్యల సరఫరాజేయుటకు ఇరిగేషను అధికారులకుల అధికారులను గూడ తొలగింప వలెనని తీర్మానించిరి.

ప్రస్తుత చిత్తుబిల్లునందలి సంఘమువారు చాల ముఖ్యమగు మార్పులను నూచించిరి. సభాసభ్యులను అధ్యక్షుడగు సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యరుగారు సభ్యులు పరస్పర కృతజ్ఞతలను దెలియపరచుకొనిరి.

* * *

నీటి నాపుదల చేసినచో ప్రభుత్వమువారి బాధ్యత

ఉదకమండలము, మే 28:— ఇరిగేషను బిల్లు కమిటీ వారి దినమున కుదిపర్యాదము సమావేశమైరి. సరియగు ప్రతిఫలము జేహారని ఇరిగేషనుపనులను, ప్రభుత్వమువారు ప్రారంభింప రాదనియును, ఇట్టిఇరిగేషను కార్యములను, ఫలితము ననుభవించు ప్రదేశమునందలి రైతులలో నూటికి 50 కంటె సభికభాగమువారు, కొంత నీటినిపెట్టెట నొసగుటకు వూచి పడినచో నీ కార్యముల ప్రారంభింపవచ్చు ననియు తీర్మానింపబడెను. ఇట్టిసందర్భమున అట్టిరైతును చెల్లించుటయందు రైతు యొక్క బాధ్యతను సివిల్కోర్టునందుగాని మరెక్కడగాని తొలగింప పట్టలేదు. ఇరిగేషను జలాధారమునందలి పాలములకు వచ్చు నీటి సరఫరా ఆపుజేయబడుట వలన గాని, తగిపోవుటవలన రైతులకు గల నష్టములకు ప్రభుత్వమువారు పరిహార మొసగుటకు బాధ్యత గారని చిత్తుబిల్లునందు గలదు. కల్లము భూముల సందర్భమున ప్రభుత్వమునూటికి పరిహారము నొసగుబాధ్యతగలదని కమిటీవారు తీర్మానించిరి. ఇరిగేషను సదుపాయముల సేవకును సరియగు స్థితి యందుంచు బాధ్యత ప్రభుత్వమువారిపై గలదని వీరు తీర్మానించిరి. నీటిసరఫరా నాపుజేసియెడల ప్రభుత్వమువారు చెల్లింపదగు పరిహారమును గురించి కమిటీవారు చర్చించుచుండిరి.

మద్రాసు ఎక్సైజు కమిటీ

ఉదకమండలము, మే 29:— ఎక్సైజు మంత్రి కిడియం దీనినమున ఎక్సైజుకమిటీ సమావేశ మయ్యెను. మంత్రి పంపిన ప్రక్షలకు 245 గురు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. వారిలో 80 మంది తమ స్వంత కృషియందే వచ్చి విచారణ సంఘము నెదుట సాక్ష్యము నొసగడ మని తెలిపిరి. ఇందు 18 గురును మరి 22 గురును ఎక్సైజు కమిటీయెదుట సాక్ష్య మొసగుటకు నిర్ణయింపబడిరి. మద్రాసు కాసనసభ సమావేశమగుటకు ఒక వారము దినములు ముందుగా మద్రాసునందలి సంఘమువారు విచారణ మొనర్చెదరు.

పోర్టు రీ నో ట్లు

థిల్లీ, మే 28:— ఈ పట్టణమున పోర్టురీనోట్ల నేరము నొకదానిని పోలీసువారు పరిశోధించుచున్నారు. ఒక కళాన పిల్లవాడు ఒకగడియారమును కొనుగెవమున ఒక పాపులోనికి జని వందరూప్యములనొక నొసగి చిల్లర పడి గను. దుకాణదారు డనుమానించి ఆతనిని పోలీసులకు ఒప్పించెను. వారానిని పరిశోధింపగా మరిరెండునోట్లు అట్టివేదొరకెను. అంతట నాపిల్ల వానిగూర్చుమునకు జని సోదాబాడగా 150 నూరురూపాయల నోట్లు దొరకెను.

ఇరిగేషన్ బిల్లు

ఒక భూస్వామి కాకినాడ నుండి వ్రాయుచున్నాడు:-

VII

సప్తమాధ్యాయము, మామూలు పల్లపు భూముల నిర్ణయమును స్థిరపరచుము గురించి:-

ఈ బిల్లుయొక్క ప్రతివాక్యమునుబట్టియు సివిల్ కోర్టుల ప్రశక్తి లేదనియును కాననంకలపై మొదలుల చదువకు లకు స్ఫురింపక మానదు. ప్రత్యేక నీటితీరువకు మినహాయింపు గల మామూలుపల్లపు విస్తీర్ణ నిర్ణయము 48 వ క్లాజునందు చేయబడినది. ఈ బిల్లులోని వేటకలను సందర్భానుసారముగ మొదటినుండి చదివినచో చాలామందిని దృష్టియందుంచుకొని బిల్లును నిర్ణయించేటటుల తనయంతట స్ఫురించుచున్నది. ఎంతటిని ఎంతటి విస్తీర్ణమునకు ఏవిధమున ఎప్పుడెప్పుడు ఉచితముగ నీటినివ్వవలయునో నిర్ధారణ చేయుచు ఉత్తరవులు ఒడంబడికలు తీర్పులు ఆయాజలాధారములకు చాలకాలము నుండి అంగీకృతము లైయున్నవి. కొన్నిచోట్ల పక్కమెంటు పెట్టితెల్పెంటు కాలమునుండియు అచటలో నున్నది. దీనివలన 48 వ క్లాజును సర్వసమన్వయముగ మార్పుట యావశ్యకము. అట్లుచేయనినాడు ఉన్నచోట్లలకు భంగము కలుగుటయు వివాదములు కలుగుటయు నిస్సంశయము.

VIII

ఎవమిదవ అధ్యాయము:- కంపెన్సేషను (పరిహారద్రవ్యమును) యిచ్చుటను గురించి:-

ఈ అట్టనుబట్టి జరుపబడు సర్వేలకు పరిహారమును ఒక సంవత్సరములలోపుగా కోరవలెనని, దీనినిబట్టి ప్రతి ఆసామియును అధికారులు ఏతేదిన ఒక ఆధికారమును చెల్లించుచో రూఢిగా యెరిగియున్నట్లు ఉపాంశపరిమియున్నది. ఇది అసాధ్యము. నష్టముకలిగిన సంవత్సరము లోపుగా పరిహారము కోరటం కనకాశముండవలెననియు ఉత్తరవు లేదనియుండి నిర్ణయించుట కేవల మసంభవము. ఈ బిల్లును గావించబడిన తర్వాత మొదటి పర్యాయము నీరుగొన్న జలాధారమునుండి కంపెన్సేషను యిచ్చుట నీటిని అవుజేయుటకును గవర్నమెంటువారు అధికారమును గైకొనుచున్నారు.

దొరతనమువారు క్రొత్తిగా నిర్మించినట్టియు యేర్పరచినట్టియు జలాధారముల నన్ని పల్లపుసాగునడి శారంభించిన భూస్వాములకు 48 (2) ఏ క్లాజు ప్రకారము నిరంతరదృష్టితో నీటి సరఫరా మానుటకు అధికార మేర్పడుచున్నది. ఇది న్యాయ ప్రభుత్వభంగము కానేరదు. పల్లపు సేవ్యభూములక్రింద గణించబడి కొన్ని విస్తీర్ణములు క్రొత్త ప్రాంతములకింద విక్రయించబడుట కలదు. అట్టిభూములకు నీటిని అందజేయులేవనకు కంపెన్సేషను నీయవలెనుట న్యాయమునకును కాన్రమునకును విరుద్ధమగును. అనేకచోట్ల నీటియాధారమును బట్టియు భూమి విలువపెచ్చుట సంభవించెను. అట్టిభూములకు యిచ్చేయబోవు చట్టమునుబట్టి హక్కుగా నీటిని అవుజేయుటకు అధికారము గైకొనుట ఆభూములను సర్కారునకు కాబులచుచుకొనుటకుంటిడె యగును. ఈ గోదావరిజిల్లాలో కాకినాడ, అమలాపురము లాచోటా లాచోటాలో నమద్రపు ప్రాంతభూములను వేల కొని రూప్యములపెట్టుబడిమీద పల్లపుసాగుబడికి గొప్పవిస్తీర్ణములను లాయభుగావించిరి. పోలవరము అయిలడులో చేయబోవుచున్నారు. ఒకసారి పల్లపుసేవ్యమునకు అర్హముగావించబడిన భూమి మధల పల్లపు పంటకు అర్హము కానేరదు. గయభూములలో గూడ తెక్కలలో పల్లములుగ నమోజు కావడిన ప్రదేశములకేవలము గలవు. ఉన్నచోప్పున నీటిని అంగీకరింపబడియెడల అట్టిభూములను పల్లపు సాగుబడికింద తెచ్చిపెట్టుట కంపెన్సేషను నీయవలెనని కొంతకాలము జరిగిన పిమ్మట నీరు యిచ్చబడదని చెప్పుట తరువాత 1899 వ సం॥ సెటిల్మెంటు దరిమిలాను మొరకనుండి పల్లముగ మార్పుబడిపల్లపు రేట్లు నిచ్చుచున్న భూములకేవలము గలవు. ఏవిధమున జూచినను నీయధికారము పూర్వోత్తర సందర్భానుసారమునైనది. తొలిసారి యీ చట్టమునుబట్టి నీటినిచ్చిన భూములకు అట్టి నీటి సరఫరానుటకు గారణము ప్రబలమైనదిగ నుండవలెను. దీనికి బూర్హము నుండియు గల జలాధారములక్రింద విస్తీర్ణమునకాపాడుటకునైనయె యుండవలెను; లేదా, దీనికిబూర్హము సాగుబడిలో నున్న విస్తీర్ణములకు నష్టము కుండ బూనుటకునైనయె యుండవలెను. ఇంకొక విధమున నేక చాపల్లపు అయిట్లు సాగుబడికాదగిన విస్తీర్ణ నిర్ణయ పరిధిగ

రయుటలకు సమర్థముగనుట హేతువయ్యెను. ఒక ప్రదేశము నందలి భూమికి చిరకాలమునుండి యిచ్చుచున్న నీటిని హక్కుగా మని క్రొత్త ప్రదేశమున కిచ్చుటకు దొరతనమువారు తలపెట్ట సాహసించినది సమర్థమగుచున్నది. అట్టి అభిప్రాయము చట్టమునందే విస్తృతము కావలెను. పల్లముక్రింద నమోజుకావడిన భూమికిగవర్న మెంటు జలాధారమునుండినీరువుచ్చుకొనుచున్న సామాన్య హక్కుగాను, గవర్నమెంటు జలాధారములలో సాటు క్విట్ రెంటు యీ నామాలు రయుతువారి జమీందారి ప్రదేశములందు కావగనున్నవి ఇవియును అగ్రహారములను పల్లముక్రింద చేయున్నవి. వాని యజమాను లెప్పుడైనను నీటి నుపయోగించుకొనుటకు హక్కుగలదు. అట్టివారు విజేంద్రునుండి పల్లపు సాగుబడికి నీరు తీసికొనలేదని చెప్పవలెనని కంపెన్సేషను లేదనియు తగ్గును. కంపెన్సేషను పూర్తి నైతేవేయుటకు కొంత మొత్తమును క్లియరుచుట హేతువగును.

ఇదే ప్రకారము మొరకలకు తెక్కలలో నమోజైనవాటిని గూడ భూమియును, 1866 వ సంవత్సరమున జరిగిరి యేడ్లు అచటలో నుండిన స్పెషియల్ వరీ జిల్లా సెటిల్మెంటు నందు భూములన్నియు మొరకలకునే తెక్కలలో భూమింపబడినవి. 1899 వ సంవత్సరపు సెటిల్మెంటునందు సెటిల్మెంటు నాటికి అయిదేండ్లకు బూర్హము వరుసగ పల్లపుసాగుబడి యొక భూముల పల్లముగ జేర్చబడి కకాసాలిడేటెడ్ రేటు విధింపబడినది. ఈ పద్ధతికాలమున మొరకపల్లము విస్తీర్ణమును చాలవరకు పల్లముక్రింద మారించిన కొన్ని పురుషాంతలముల నుండి జమీందారి యీ నామాలు గవర్నమెంటు భూములన్నియు పల్లపు భూములై ప్రభుత్వముగ గవర్నమెంటు నీటితో పల్లపు సాగుబడి క్రిందకు వచ్చివి. ఇంకను మిగిలియున్న మొరకభూములకు కృష్ణాజిల్లాలో ఎకరమునకు రూ 25 లు నజరానా పుచ్చుకొని పల్లముక్రింద మార్పుదలచిరి. ఇట్టివానికి కంపెన్సేషను లేదని పోలవరమునా ?

ఇక నీటి పాటుదల మురుగు కాలువల మరమ్మతు విషయమును గురించి జలాధారములకు దొరతనము వాట మరమ్మతు చేయించక పాడుపరచినను వారిని బలవంత పెట్టుటకు కాననాధారములేదు. ఎట్టి లాండ్ అట్టలో జమీందారి జలాధారముల మరమ్మతును, గురించి గల యేర్పాటులును, చాలవరకు గ్రంథస్థమైయున్నవి. అట్టి ఆధారమైనను గవర్నమెంటురుముకునకు లేదు.

ఈలోపల నివాసంలోకి కృష్ణాలో 1868 లు వలసా నులు కడచిన 30 ఏండ్లకుండియు బోరాడుచున్నాడు. దీని నివారణము అయింకను ఆలస్యము కాకూడదు. అనగా దొరతనమువారి బాధ్యత గూడ కాననమందు స్పష్టముగ చెబువలయును. ప్రజాకు ప్రభుత్వమునకు గల బాధ్యతలను నిర్ణయించుట కొక విచారణ స్థానము ఏర్పరచవలయును వృధాగా నీర్వహించుట నియమమునకుగ నామూలు మరమ్మతు క్రమమైన విధముగ జరపి కాపాడబడుచుండని యేజీని నీటి హక్కునునకు నీటి సరఫరా నిలిచినందుకు గాని తగ్గింపుకు గాని పరిహారము అయ్యిబడదని 48(2) జి. క్లాజులో చెప్పుబడినది. ఇట్టి అధికారమునుట ప్రమాదకరముగాని దీనిని పూర్ణముగ తీసివేయవలెను. 49 వ క్లాజు ప్రకారము సాత్తునట్టమునకు కల్లె రిస్సివ పరిహారమునై జిల్లాకోర్టున కప్పించుట ప్రతీతిగలదు గాని జిల్లా కోర్టునకుండరాదు. ఒక చావామొత్తము చేయూపాయలకు మించినపుడు అట్టిచావామొత్తము 52, 53 క్లాజుల ననుసరించి చేయబడు యావత్తు రిఫరెన్సులు సివిల్ కోర్టులకు గాక డిస్ట్రిక్టు కోర్టులకు చేయబడవలయును. అట్టి జిల్లా కోర్టులయొక్క తీర్పుకడ పటిదిగ నుండవలయునని 54 వ క్లాజునందున్నది. ఇది కేవలము విశదపుయ్యేట్లు. ఈ క్లాజును తీసివేయవలెను. 48 వ క్లాజు మును నిర్ణయించుచున్న అస్తి తాలూకు సంవత్సరపువారి నిరపులాభములలో తగిన మొత్తమునకు 15 రెట్లుగ తెక్కింపవలెనని బిల్లులో వ్రాసియుండును. ఇది 20 రెట్లుండుట సహజము. 55 (2) క్లాజు మినహాయింపు అనావశ్యక మగుటచే తీసివేయవలెను. ఈ అట్ట ప్రకారము కావనియున్న భూమికి యిచ్చబడు పరిహారద్రవ్యముయొక్క నిబంధనలు యింక కొంతవిస్తీర్ణము కావలయును.

తిరువాన్కూరు విశ్వవిద్యాలయసంఘమువారు ఆనరు గారి యాజమాన్యమున కమాజేశమైరి. ఈ సందర్భమున, అనుభవజ్ఞుల అభిప్రాయమును గమనించుటగాను "స్వరాజ్య" పత్రికా సంపాదకు డగు పాణిగ్రామగారు ఇచ్చుటకు వచ్చిరి.

నర్సన్ - టీడ్
రంగుల తగ్గింపుధర
తక్షణమే వివరములకు జూబులను వ్రాయుడు.
BEST & Co, Ltd.
Post Box No. 63, Madras.

ఎలియా అను కడుపునొప్పి నివారణి 649
స్త్రీలకు బహిష్టు కాలమునందు కలుగు కడుపునొప్పికూడ నయరుగును.
ఈ పేగునొలిగిన మార్గము గడచిన 28, 30 సంవత్సరములనుండి అనేకులచే నుపయోగింపబడి ఖ్యాతి పొంది యున్నది. దీనియందు అపారమయిన గుణమునుటచే యిదిగవకును యే విధమయిన సెబ్బరయైనను లేక గుణము కనుపించునది రూపించినవారులేదు. ఈ మందు వేలవేల జనులచే సదా ఉపయోగింపబడి స్వస్థపరచబడియున్నది. ఎట్టి కడుపునొప్పిచే బాధపడువారైనను గత నొప్పికలిగి క్రొత్తిపడి బాధనొప్పిలేక కూతలుపెట్టు కోగుటకు ఈ మార్గమును నోటజేసిన మరు నిమిషముననే సంపూర్ణముగ గుణము నిచ్చుటచే ఆలోగి నవ్వటకు ప్రారంభించును. దీని నొకమారు ఉపయోగించుటచేతనే మా మాటయొక్క నిజమున కనుగొనవచ్చును. స్త్రీలకు అంటులో కలుగు కడుపునొప్పి తక్షణమే పోవును. ఈ మార్గముయొక్క గుణములు:- సకలవారసంబంధ రోగములను ఖండించును. కడుపునందు గలగు అనేక విధములయిన గడ్డలను కరిగించును, జీర్ణకోశమునందు జీర్ణకక్తిని అధికపరచును, కడుపు వృద్ధులనును పోగుట్టును, కడుపునందు పేగులతో సంబంధమయిన రోగములను ఖండించును, యే కాలమునందును చిన్న బిడ్డలు మొదలగు వృద్ధులవరకును యే యొక్క ఆశ్చర్యకరత ఉపయోగించవచ్చును. ఉపయోగించు విధమును మరుతో పంపబడును.
బుడ్డి ఒకటికి 0-8-0 ఇల్యాన్ సేట్, 53, బందురువీధి, జార్జి టౌన్, మద్రాసు.
వి. పి. చార్లీ ప్రత్యేకము.
వ్యాపకము లందరికడ దొరకును.

త్వరపడు!!
గవర్నమెంటు అనుమతిబొందినది.
మించిపోవును!!
మొత్తము 3300 టెక్సెట్లకు 315 మాత్ర మేయున్నది
మీ అదృష్టము టెక్సెట్లు రు 5 లు మాత్రమే. తగినతరుణము
17-6-1923 తేదిన లాటరీ కలపబడును. 189
కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు జైల్లువారులోని శాతాలాట మ్యూనిసిపల్ నెం 148 రుగల రెండంకెలనుబడి అడ్డాల మీనవాట ఫిట్టింగు నంబ 17-6-1923 తేదిన ఏలూరు పురమండలమున గొప్ప ఉద్యోగములు, మర్యాదపూరిత వారి సమఖమున లాటరీ జరుగును. లాటరీలో గెలుపొందినవారికి కెంటునే తెలుపబడును పిమ్మట వారిస్వంత ఖర్చులతో క్రమమైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని రిజిస్టరీ చేయించుకొనవలెను. 5. కావలసినవారు పేరు, విలాసము స్పష్టముగా వ్రాసి టెక్సెట్లు 1-1 రు రెండు చొప్పున వ్రాసి ముగియార్డు చేసినయెడల కెంటునే టెక్సెట్లు తిరుగు టువాలో పంపబడును. 10 టెక్సెట్లు ఒకసారి కొనుపారికి ఒకటి టెక్సెట్లు కమిషనుగా నివ్వబడును. 6. పోస్టుఖర్చులు పంపకనే జవాబు యివ్వబడును. టెక్సెట్లు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాసిన దొరకును.
ఏ లూరు
1-5-2819
మాటూరి సర్వేశం, మేడమార్కు చారుడు.

"ERASMIC" కడుసులభ మార్గము SHAVING STICK.

ఉదయమున ఎరాస్మిక్ షేవింగ్ కడ్డితో సబ్బును పట్టించి, బాగుగా రుద్ది స్వయముగా డ్రోము చేసుకొనుటయే మంచిపద్ధతి. డ్రోము చేసుకొనిన తరువాత చల్లగానుండును, మచ్చలు యుండదు. ఆదినము అంతయు ముఖము నిగ నిగ లాడుచుండును. మతియు సీపు మిక్కిలి అందముగా కూడ అగుపడుదువు. చూపునకు అందముగా అగుపడుటలో ఒక గొప్పశక్తియు స్పష్టమైనదిక శాస్త్రము తెలుపుచున్నది.

గాన సీపు ఎరాస్మిక్ కడ్డిని వాడినచో తప్పక అందముగా కనపడుదువు. (1)

ఇది మిక్కిలి లాభకరమైనది!

ఇది మిక్కిలి లాభకరమైనది!

నేరుగా తయారుచేయునట్టి వారివద్దనుండియే మీకు అవసరమైన ఔషధములను తెప్పించుకొనుడు

Dacca Ayurvedia Pharmacy Ltd.,

The Place For Economy Genuineness & Reliability

ది డక్క ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

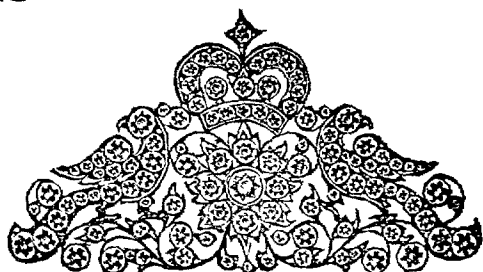
మితవ్యయమునకు, శ్రేష్ఠత్వమునకు, నమ్మకమునకు ప్రసిద్ధిచెందిన ఔషధశాల హిందూదేశమందు అంతటను, బర్మా, సిలోను మొదలగు జాగాలన్నిటిలోను ప్రాచీనులగు వ్యాధివివరములు తెలిపిన ఔషధయోగము ఉచితముగా తెలుపబడును. దరఖాస్తు పంపినచో క్యాటలాగు, క్యాలండరు యినాముగా పంపబడును.

Head Office :—Dacca 8, 8-1 Armenian Street Decca
Calcutta Branches :—Stand Road. Bhawbanipur. Sovabazar. Bow Bazar.

చిత్ర విచిత్రపు పనులకు వేరుపొందిన వారెవరు? (1)

వంకీలు వడ్డాణమునకు
ఉపయోగించునట్టి
కెంపులుచెక్కిన
మోపు

ధర రు. 45
,, రు. 85

ఈ విషయమై విశేషముగా వ్రాయనవసరములేదు. మేము మిక్కిలినకు కోరునది అంతయు ఒక దఫా ఒక భేరము మా వద్దచేయుటయే తరువాత

అన్నియు మీకే విశదముకాగలదు. ఎట్టి రకము పురమాషి నగలనైనను మాట ప్రకారము సకాలములో తయారుచేసి ఇవ్వగలము. చొక్కపు సీమవెండికి, బంగారుకు పూచీఇవ్వబడును.

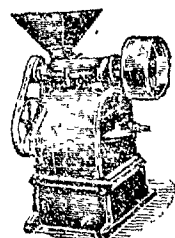
ఉమ్మడిరామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టికంపెనీ, నగలవర్తకులు నెం. 25 చెవాబజార్ వద్రాను.

శుద్ధస్వదేశి బెంగుళూరు మేలు పట్టుచీరలు 331

చిలకపచ్చ, పసుపుపచ్చ, పంకవండు, మేళుపచ్చ, ఎలుపు, రోజా, అకాశిపచ్చ, అరంజి, కాశీరంగు నెమకీరంగు మొదలగు రంగులలో సాదా పట్టుచీరలను, మరిగే చేరిన కట్టుచీరలను మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి. చిన్న అర్ధరైనన, పెద్దది అయినను మిక్కిలి జాగ్రత్తగా తక్షణమే కంపబడును. శృంగీలేనిచో వాపను రీసుకొని నైకము యిచ్చెదము. చాయన, శ్రేష్ఠతకు గ్యారంటీ యివ్వబడును. ఒకసారి మాతో భేరము చేసిచూచిన మా నమ్మకము మీకు తెలియును.

మాకం నుబ్బరాయశెట్టి అండుబ్రదర్స్,

పట్టుజవిలి వర్తకులు, చౌక్, బెంగుళూరు సిటీ

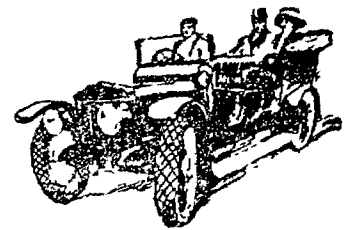
Head office:—
CALCUTTA.

బెట్టిను రైసుహల్లరు అండు పాలిషరు 693

నెం 1, 2, 7 రుల రైసుహల్లరులు స్థావరముండి తక్షణమే యివ్వబడును. ఈ హల్లరులకు విడిభాగములు ఎప్పుడును సిద్ధముగా నున్నవి. కిరెనెక్ట్రాడు అయిలు ఎంజనులు పోటీ ధరల చొప్పున కస్టమరీజుబడును. మరి యొకరికి మీరు అర్ధరను కంపుటకు మానపు మా ధరలను పోల్చి చూడగోరెదము.

B. D. BERY & Co.,
8 Sembu Doss St., Madras.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

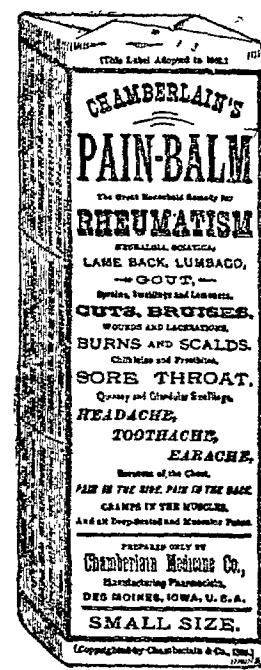

రెండుమాసములలో కంట్రాక్షబండ్ల నడుపుటయు, ఏ భాగముల వయో పనులు చేయునో మున్నగు విషయముల నెల్లను నేర్పబడును. యితర విషయములకు ప్రాయము:—
600 మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.

The Modern Motor Institute 1/22 Broadway, MADARS.

గ నేలియ

బి. సి. మిక్ చెరు:— అను మందు సెగరోగమును పూర్తిగా మాన్పును. వెంటనే గుణము కనబడి బాధ తగ్గును. మంట, చురుకు, ప్రవించుట ఆగును. గ నేలియ బీజములను నశింపజేసి బీజిందిన సెగరోగమును అంతరము లేకుండ మాన్పును. పత్యములేదు. 16 ద్రాక్షల ద్రావణము 32 మార్లకు 8 రోజులకు వాడవలెను వెల రు 3-0-0, వి. పి. గా రు 3-8-0. ఈ మందు బెజవాడలో బొంబాయి ప్రేడింగు కంపెనీ వారి మెపులో కూడ అమ్ముడును 678
జి. ఎ. నియోగికంపెనీ, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

చేంబర్లెనుగారి వెయిన్ బామ్

వార నెప్పులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు, తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు 33 దొరకును. (2)

చాకులు - తాళములు

మంకలికత్తులు. ఆధునాదరణచే చేయబడినవి. మేలయినవి. వెంటనే ధర: క్యాటలాగును వ్రాయుడు. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్ కట్టర్స్ అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc. 8081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ అడ్రెసు: "వండ్లపేట" పెద్దాపురం.

చెముడుకు

అమోఘమైనమందు కుదరనిచోమీసాముతిరు గయిచ్చెదపునిష్ఠాంపుపైఖరా రునామాత్రాసిపంపబడును. బుడ్డికి రు4-0-0.వి.పి.ఇ.పు.లపేరు. డాక్టర్ రత్నం బ్రదర్స్, పెడికత్ మాట్, మారుటేరు, కృష్ణా జిల్లా

అమృతాంజనము

వసంత కుసుమాకరము

బసవరాజీయము
మహారాజ ప్రకరణము

419 వ. పుట మధ్యమేహము సుప్రసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు. ఇంకను కీడు, అజీర్ణము, నిశ్శక్తున మొదలగు వ్యాధులలోగూడ మిక్కిలి అనుకూలము. బలవర్ధకము రక్తమును శుద్ధిజేయును. ఇందు శరీరపుటాభరణము, బంగారము, ముత్యము, కంఠ భస్మము, కాంకము, ఇత్యాది విలువగల ఔషధములు గలవు.

20 మాత్రలుగల సీసా 1 టీక రూ 5-0-0 ఔషధముతో గూడ పథ్యమును ఉపయోగించు విధానమును తెలుపబడును.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసి లిమిటెడ్

వసూలైన మూలధనము రూ 1,12,925-0-0 19 హానిస్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు పోస్టు-మదరాసు

నిర్వహ్యమైన కాశ్మీర ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలూగు ఉచితముగా పంపబడును.

ప్రాంతము:— (1) నెం 4/185, మాంటురోడ్డు, మదరాసు. (2) 402, మింటుస్ట్రీటు జి.టి. మద్రాసు (3) హైకోర్టు తిరుపతి.

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది.

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

506 మీ లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలయందు మీరు తెలిపినన్ని గుణములుగలవు దయచేసి తక్షణం 3 బుడ్లును పంపుడు.

ఎం. మొకయ్య, తాలూకా గుమాస్తా గురుజాల, గుంటూరుజిల్లా.

506 మీ లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు అందరును వ్యత్యాసములేక వాడవచ్చును. ముఖ్యముగా తాంబూలముతో వాడిన మలబద్ధకము ఎంతకాలము నుండియున్నను మాయమగును. తక్షణమే 6 బుడ్లును పంపుడు

ఎస్. పార్థసారథి అయ్యంగారు, ఏజంటు, బెన్సు అండు కో సైబాపురము.

బాల సుఖోదయ ఇది బిడ్డలకు కల్పతరువు. శ్రేష్ఠమైన మూలికలనుండి కాస్త్రీకముగా తయారుచేయబడి నదిజీర్ణకర్త, అకలి శిశువులు, భేదము, కురుపులు, తిరు, చిక్కిపోవుట, నిద్రలేమి, మలబద్ధకము మొదలగు వాటిని పోగొట్టి మంచిగుణము పుట్టిచిచ్చును. 20 దినములకు సరిపోవు ఔషధము బుడ్డి 1-కి ధర 0-12-0

507 మీ కస్తూరిమాత్రలు నిజముగా అన్ని వ్యాధులకును మంచి గుణమిచ్చినది. 12 బుడ్లు కంపకలెను, కంపకరావు జేకపొండి బైర్ కాట్ డక్కా ప్రెస్సు బ్రహ్మపూరు, గుల్బర్గా.

రు. 2 లు ఔషధములుకొనువారికి మా శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేక క్యాలండరు ఇనాం.

ప్రాంతము:— నెం 381, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు, ప్రాంతముండి వి పీఠ పంపబడవు.

సాశ్వత వేంకటాచల పండితులు శ్రీ శివారావువ వైద్యశాల మైసూరు. (2)

సంస్కృత గ్రంథములు — తెనుగులిపి

అనువాదములు	అనువాదములు	అనువాదములు
భామరకవచనములది చిన్ననైజు అట్టలెండు 0 0 0	ఆంధ్రసామ శేషము, సాంబసిపుంజువు) కాలికో 0 0 0	ఆంధ్రసామ శేషము, సాంబసిపుంజువు) కాలికో 0 0 0
మందరకాండము మూలము 16 పట. కిత్తానలెండు 0 0 0	" " అట్టలెండు 0 0 0	" " అట్టలెండు 0 0 0
స్తోత్రార్థము 1 వ-భాగము కిత్తానలెండు 0 0 0	రామవాసుచరిత్రము 0 0 0	రామవాసుచరిత్రము 0 0 0
డిటో 2 వ-భాగము " 0 0 0	డిటో కాలికోలెండు 0 0 0	డిటో కాలికోలెండు 0 0 0
డిటో 3 వ-భాగము " 0 0 0	గృహింశాశకము — మూలముమాత్రము 0 0 0	గృహింశాశకము — మూలముమాత్రము 0 0 0
శ్రీభగవద్గీత. — మూలముమాత్రము, చిన్ననైజు 0 0 0	బాలరామాయణము డిటో 0 3 0	బాలరామాయణము డిటో 0 3 0
శ్రీవిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రము, చిన్ననైజు 0 3 0	ఇందర " " 0 0 0	ఇందర " " 0 0 0
డిటో నామావళిసహ 0 0 0	క్యామల " " 0 0 0	క్యామల " " 0 0 0
	శ్రీవేంకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు 0 0 0	శ్రీవేంకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు 0 0 0

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

ఆరోగ్య మే ఐశ్వర్యము

నీవు ఆరోగ్యముగానున్నచో నీవు ధన్యుడవు. శ్రమిమానవుని జన్మమునందు రహస్యమిదియే. మాజగత్ప్రసిద్ధిచెందిన నుకరాంజని అను ఔషధమును వాడిన నీవు మిగుల ఆరోగ్యముగలగి యుండువు. అజీర్ణము, మలబద్ధకము, మెదడుచెడుట, నరముల బలహీనముచే గలుగు రుకొప్పి, అకాలముగలిగింకము, జ్ఞానక క్షితిగలుగు. ఈ రసాయనమును వాడిన మంచిరక్తమునిచ్చును. దేహమునకుబలము నిచ్చును. మంచి భావుత్వమివ్వగూడ కలుగజేయును. ఒకబుడ్డిని వాడిమాచిన గుణము మీకే తెలియును.

680 32 మాత్రలుగలబుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0 మాత్రమే.

ది సిద్ధగురు ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి, పోస్టుబాక్సు నెం 1280 మద్రాసు.

పాలసుగంధలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధి, శ్రేష్ఠమయినది సువాసేహములు, మేహ, పొడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బిల చాలును.

20 ఈ డబ్బి 1-4-0 వి పి. 0-8-0

కూమ్మాండలేహ్యము.

అశ్మిష్టము, నిశ్శక్తి, కాళ్లతీత, మలబద్ధము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని వారించును.

చాలును. 20 ఈ డబ్బి రూ 1-4-0 2 డబ్బి వి పి. 0-8-0.

పి. జి. వ. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, (8851-4) పెరిశేపి—నెల్లూరుజిల్లా.

మీరు 219

దేహారోగ్యవిషయాభివృద్ధి
తెలుపు

కామశాస్త్రమును

పుస్తకమును కని, విని, చూచియుందురా లేదా,

ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన తపాలువగైరా ఖర్చులులేకయే పంపెదము.

విశాసము:— ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయము 28 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి ఫ్లోపేక శిమా సాలు, విచిత్రవిజోదవిద్యలు గలవు. ఇంకా క మనుష్యుని మాయచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో మధ్యయగుట, శరీరములేని శలకాయచేత మామలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకములు ఉన్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలగి గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల గూ 4-0-0 అ. 2112

పి. ఆర్. జనార్దన్ సామయ్య, బంగ్లా గుంటూరుజిల్లా.